

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 2, Sayı 18, Temmuz 2023

Yayın Kurulu Üyeleri: Buket BAŞARAN AKKAYA, Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ.

Seslendirenler: Ayşenur DERSE, Ceren Serap Akın, Emine KAMÇI, Filiz ARICIOĞLU, Gamze YILGIN, İrem YILDIZ, Müge TÜZÜN GERÇEK, Nazlı KÖSE TÜRKAN, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Zeynep KILIÇ.

Montaj: Ali CENGİZ, Nazlı KÖSE TÜRKAN, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltenler: Ayşen DOĞRUER, Esra Ebru MAVİ, Filiz ARICIOĞLU, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

[Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 05323604831](#)

[Sultan Çamur Karataş: 05065140294](#)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Sıcak mı sıcak bir Temmuz ayından hepinize merhaba sevgili takipçilerimiz. Yine birbirinden anlamlı yazılarımızla sizlerle birlikteyiz. O zaman hemen bakalım dergimizde neler varmış?

Sıcaklardan yakınıyoruz. Duş alarak rahatlatıyoruz kendimizi. Peki ya yüreğimizi yakan bir acımız varsa o zaman nasıl rahatlayacağız? Mücadeleyle... Sultan Çamur Karataş ‘Temmuz Sıcağı Yüreğimi Yakıyor’ yazısında anlatıyor Sivas olaylarını bize.

‘Dengede Kalmak’ köşemizde Şeyma Büyükurvay Şatay, şiddetsizlikle ilgili babalara bazı önerilerde bulunuyor ‘İyi Bir Baba Olmak Şiddetsizlik’ yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat ‘Kadının Güncesi’ köşemizde bizi şaşırtıyor. Nasıl mı? Kadınlarla ilgili olumsuz haberlerin arasından bulmuş umut dolu haberleri.

‘Arı Kovanı’ köşemizin konuğu bu kez Bursa’dan Merve Erbek. Şule Sepin İçli’nin yaptığı söyleşide, örnek alacağımız bir yaşam mücadelesi anlatılıyor, ‘Altın Yumurtlayan Tavuk’ başlığını taşıyan yazıda.

Emine Kamçı ‘Engele Engel Olmayan Bir Yer’ yazısında erişilebilir gezi anılarını anlatıyor. Çok keyif alarak okuyup-dinleyeceğiniz bir yazı olmuş.

Geçmiş zamanlara özenmek yerine, mutlu anılar olarak anımsayacağımız ve bugüne uyarlayacağımız eskinin değerlerini yaşatmamız çok önemli. İşte Ebru Bozcuk ‘Bizim Zamanımız’ yazısında anlatıyor bu tatlı anılarını.

Şule Sepin İçli ‘Dizilerin Bıraktığı İzlenimler’ yazısında bizleri dizi izlemeye davet ediyor ama bazı koşulları var.

Kayın validelerden, çocukları şımartan babaannelerden, anneannelerden yakınınınız çoktur. Bu zincirleri kıran ve böylesi geliştirici insanlara duyduğumuz özlemi hissettiren örnek bir babaanneyi tanımak isteyenler için Selvet Bayraktar Tokat, ‘İçimdeki Sen’ yazısında duygu dolu bir anlatımla tanıştırıyor bizi babaannesiyile.

Yayla Boztaş ‘Yazık Oldu Bana’ yazısında bozulan iletişim biçimlerine, terk ettiğimiz güzel alışkanlıklarımıza, halkımızın umursamazlığına, yok edilen birlikte yaşama kültürümüze, birbirimize saygımızı yitirmemize karşı yüreğinin isyanına ve artık bu duyarsızlık karşısında yok olmaya başlayan sabrına ne güzel vurgu yapıyor verdiği örneklerle.

Emine Kamçı ‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde, çoğumuzun adını bildiği tanınmaya değer bir Cumhuriyet kadını anlatıyor ‘Bebeğini Beşikte Bırakıp Cepheye Koşan Anadolu Kadını Nene Hatun’ yazısında

Selvet Bayraktar Tokat ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde, gündüz uyumayı sevenlere bir müjde veriyor ve diş fırçalama alışkanlığını kazandırmayı özendirecek bir araştırma sonucunu paylaşıyor. Anlayacağınız dopdolu bir içerik...

Sultan Çamur Karataş ‘Çoğalalım Çoğaltalım’ köşemizde bizi Şanlıurfa’ya götürüyor ve Şanlıurfa Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneğinden Şevreş Yazar’la buluşturuyor bizi.

Bu sayımızın yeni yazarı Gamze Yılğın. ‘İçimizdeki İyiyi Seçebilmek’ yazısında ne güzel anlatıyor hayvan sevgisini ve hayvanları sahiplenmenin verdiği hazzı.

Filiz Gülmez ‘Bir Konserin Ardından’ yazısında, konser izlenimlerini anlatıyor. Fazıl Say’ın damgasını vurduğu konser coşkusu içimizde yaşıyor.

Zehra Maviş ‘Bilgi Bahçesi Facebook Grubu’ yazısında, grup kurmanın teknolojik boyutlarını ve önemli püf noktalarını anlatıyor.

Rahime Söylemez Çetin ‘Deneyimlediklerim’ köşemizde, kahvaltıda nasıl hazırlık yapacağıyla ilgili kaygı duyanları rahatlatıyor ‘Siz Hiç Bunu Denediniz mi?’ diye soruyor bize.

Selvet Bayraktar Tokat ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde, İran’da gizli bir polisin tecavüz girişimine karşılık savunma hakkını kullanarak onu öldürmek zorunda kalan ve idam edilen Reyhani ve annesinin verdiği mücadeleyi anlatan belgesele yer verirken, Hollanda tarihinde ilk kez trans bir kadının güzellik yarışmasını kazanması haberini de es geçmemiş tabii ki.

‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ köşemizde Yayla Boztaş, birbirini seven çiftin başına gelenleri duygulu bir biçimde anlatıyor ‘Özlemlerini Biriktir’ öyküsünde

Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizde Emine Kamçı’dan ‘Şeytan Minarelerine Dair’ adlı bir şiir var. İçimizi yakan Sivas olaylarını biz de unutmayanlar ve unutturmayacaklardanız.

‘Şu Sivas’ın elinde sazım çalınmaz, güllerim yandı yüreğim dayanmaz.’ Edip Akbayram bugünlerimiz için söylemiş bu şarkıyı. ‘Umut Şarkıları’ köşemizle sizlere veda ediyoruz. Günlerimiz mücadeleyle geçecek umuda doğru koşabilmemiz için.

TEMMUZ SICAĞI YÜREĞİMİ YAKIYOR

YAZAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

Türkiye’nin utanç günlerinden biri. 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas’ta bir katliam yaşandı. İnsan eliyle gerçekleştirilmiş bir vahşet. 4. Pir Sultan Abdal Şenliklerine katılmak için gitmiş, Madımak Otelinde kalan 33 aydın ve 2 otel görevlisi otelde sloganlar, tekbirler alkışlar eşliğinde göz göre göre, planlı ve hazırlıklı olarak yakıldılar.

Günler öncesinde bildiriler dağıtılmıştı. O gün sabahtan hareketlilik başlamıştı. Yaklaşık yirmi bin kişi, ateş yakarak, kışkırtarak, oteldekilerin dışarı çıkmasını engelleyerek bu vahşete karıştı. Bunlardan sadece 190’ı hakkında gözaltı işlemi yapıldı, 124’ü için soruşturma açıldı. Kaç kişinin firari olduğu bilinmiyor. Bazıları firari gösterilerek Sivas’ta yaşamaya, resmi işlerini yapmaya devam etti. Bunlardan bazıları hakkında zaman aşımı uygulandı, davaları düştü. Mahkeme, eylemi "insanlığa karşı suç" kabul etmezse, firari üç sanık hakkında devam eden yargılama da bugün 30 yıllık zaman aşımı süresi dolduğu için zaman aşımına girecek. Cezaları kesinleşen 9 kişi ise halen yurtdışında ve onlar için de ceza zaman aşımı süresi işliyor.

O gün, Cuma namazının ardından etkinliklerin yapıldığı Kültür Merkezinin önüne yürüyüş başladı. "Sivas laiklere mezar olacak!" diye yürüyen kalabalık merkezin önündeki "Halk Ozanları" heykelini yıktı, boynuna ip asarak yerde sürükledi. Kalabalık giderek artıyor ancak dağıtılmıyordu. Daha sonra aydınların kaldığı Madımak Otelinin önüne yöneldiler. Kalabalık 17.00’de geldiği otelin önünden de dağıtılmadı. Araçlar ve sürüklenen heykel ateşe verildi, Belediyenin kaldırım yapma gerekçesiyle getirdiği taşlarla otelin camları kırıldı. Ankara sürekli bilgilendirildi ama "hallediyoruz" dışında yanıt gelmedi. Valiliğin civar illerden istediği takviye birlikler de 8 saat süren olaylar bittikten sonra kente gelebildi. Saat 19.00 civarı otel ateşe verildi. İçeridekilerden bir bölümü en üst kattan, geçişleri engellenmek istenmesine rağmen, farklı binalara geçti, Aziz Nesin dahil bir bölümü itfaiye merdiveni ile indirilip darp edildi. 12’si ağır yaralı 62 kişi otelden kendi

imkânlarıyla kurtuldu. En yaşlısı 66 yaşındaki Asım Bezirci, en küçüğü 12 yaşındaki Koray Kaya olmak üzere şenlik için gelen, aralarında Metin Altıok, Behçet Aysan, Nesimi Çimen, Muhlis Akarsu, Hasret Gültekin'in de olduğu aydınlar Madımak'ta yaşamını yitirdi. İki otel çalışanı da yaşamını kaybetti. Göstericilerden iki kişinin de otel dışında kurşunlanarak öldüğü anlaşıldı. İçeride, “birimize bir şey olursa ne yaparız?” diye konuşmuşlardı. “Kalanlar ölenler için şiirler yazar” dedi Metin Altıok.

Olaylardan sonra devlet yetkililerinden çeşitli yorumlar geldi:

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel: “Olay münferittir. Ağır tahrik var. Bu tahrik sonucu halk galeyana gelmiş... Güvenlik kuvvetleri ellerinden geleni yapmışlardır.”

Dönemin Başbakanı **Tansu Çiller**: “Çok şükür, otel dışındaki halkımız bir zarar görmemiştir.”

Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü: “Güvenlik güçlerimiz vatandaşlarımızın zarar görmemesine dikkat ederek olayları kontrol etmeye çalışmışlardır.”

İçişleri Bakanı Mehmet Gazioğlu: “Olaylara Pir Sultan Abdal Heykeli neden oldu.”

Sivas Valisi Ahmet Karabilgin: (Aziz Nesin için) “Şehirde adeta Müslümanlarla alay edercesine gezebilmektedir.”

Muhalefet lideri ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz: “Fikir özgürlüğüne bizden daha saygılı bir zümre görmüyorum. Ama fikir özgürlüğünün, halkımızın mukaddes değerleri için kullanılmasına hiçbir şekilde kayıtsız kalamayız.”

Büyük Birlik Partisi lideri Muhsin Yazıcıoğlu: “Türkiye’de ve yurt dışında, sözleri ile büyük tepkilere yol açan Aziz Nesin’i Sivas gibi hassas bir ilimize getirerek zehrini kusmasına sebep olanlar, olayların birinci derecede sorumlusudur.”

Eski Cumhurbaşkanı Kenan Evren: “Gereksiz bir konuşma sonunda çıkan olay, solcularla dinciler arasındaki çekişmeye dönüşüyor. Bunu önlemek lazım. İnsan dinsiz olabilir. Ama bunu ilan etmenin gereği yok.”

Belediye Başkanı Temel Karamollaoğlu: “Gazanız mübarek olsun.”

Madımak Otelı onarıldı. Onarılan Otelle ilgili tartışmalar uzun süre devam etti. Utanç Müzesine dönüştürülmesi istenen otel, önce kebabçı oldu ve uzun yıllar kebabçı olarak kaldı. Katliamdan 18 yıl sonra, Otelin müze değil Bilim ve Kültür Merkezi'ne çevrilmesi kararlaştırıldı. Otelin girişine anı köşesi konuldu. Ancak anı köşesinde saldırgan grupta yer alan ve olaylarda ölen 2 göstericinin ismi de yazıldı.

Katliamdan sonra ölen sanatçıların ve aydınların anısına pek çok sanat üretimi yapıldı. “Kalanlar ölenler için şiirler yazdı.”

Aziz Nesin’in şiirinden Fazıl Say ‘Ses’ eserini besteledi.

Ataol Behramoğlu'nun 'yangın yeri' şiirini, Zülfü Livaneli besteledi.

Edip Akbayram 'Türküler Yanmaz' şarkısını yaptı.

"Radical noise" adlı grup 'Çılgılık' adında bir şarkı yaptı.

Bu konuyu ele alan çalışmalar saymakla bitmez... Keşke bu vahşet yaşanmasaydı da kaybettiğimiz aydınlarımız üretmeye devam etseydi.

Bugün 2 Temmuz 2023, 30. Yıl. Sabah Moğollar'ın yaptığı 'Bir düş gördüm geçenlerde' parçasını dinledim. Yanan canlarla birlikte yine yüreğim yandı.

İnsanlığa, ayrımsız yaşama ve eşitliğe inanan insanlar olarak dimdik ve cesaretle gericiliğe karşı durmak zorunda olduğumuz bir kez daha yüzümüze çarptı.

2 Temmuz 2023

DENGEDDE KALMAK

İYİ BİR BABA OLMAK: ŞİDDETSİZLİK

YAZAN: Psikolojik Danışman Şeyma BÜYÜKURVAY ŞATAY

seymaurvay@gmail.com

Bir okul psikolojik danışmanı olarak çalıştığım farklı yaşlardaki çocuklardan, tahminimden daha fazla önemli olduğunu öğrendiğim bir konudur babalık ve şiddetsizlik. Bu yazıda, daha önce Youtube kanalımda ele aldığım video içeriğini paylaşacağım.

Bildiğiniz gibi şiddet pek çok yerde erkeklikle eşleşiyor. Aslında bunun erkeklikle hiçbir ilgisi yok ama şiddet, sahip olduğun gücü nasıl kullandığınla ilgili. Yani fiziksel olarak güçlü olan, toplumca daha güçlü algılanan kişinin elinde bir seçenek şiddet. Tam da bu yüzden babaların şiddet karşısındaki tutumu çok önemli.

Şiddet sadece fiziksel değil. Sözle de hakaretle de şiddet uygulanabilir. Sürekli baskıcı, yargılayıcı olarak da suçlayıcı olarak da şiddet uygulanabilir. Örneğin hatayı asla kendinde bulmamak, tamamen karşıda bulmak bir psikolojik şiddettir. Diğer insanın kendini ifade etmesine, onu anlamaya yer bırakmaz.

Peki, baba hem kendi tavırlarındaki şiddetsizliği hem de bu tavrı karşı tarafa yansıtmayı nasıl başarabilir? Öncelikle tek başına yapılabilecek bir şey değil bu ama her birimiz elbette önce kendimizden sorumluyuz. Dolayısıyla babalar da en önce kendilerinden sorumlu.

Şiddetsizlik için babaların kendilerini sorgulayabileceği üç tane başlık söyleyeceğim: eşle ilişki, çocukla ilişki, öfkeyi ifade biçimi. İlişki için sevgi dili çok önemli. Aileler sevgi ve saygı temeliyle kurulduğuna, gerçek bir aile ancak böyle oluşturulabileceğine göre eşler arasındaki sevgi

ve saygı çocuklara yansımali. Birbirine teşekkür etmek, bazen en basit şeyler için... En basit hatalar için özür dileyebilmek mesela... Sevgiyi ifade etmekten kaçınmamak, sözlerle, bakışlarla, davranışlarla... Bazen eşlerin, kendi kendilerine kalarak birbirleriyle vakit geçirmesi gerekir. “Buna zaman yok, para yok” denebilir ama mevcut şartlarda birlikte keyifle yapabilecek şeyler mutlaka bulunur.

Hiçbir aile mükemmel değil. Zaten bu, mümkün de değil. Aileleri gerçek bir aile yapan, çatışmalarını çözme biçimleri. Sorunu örtmek, üstünü kapatmak değil; açıkça konuşmak... Sorunu iyice anlamaya çalışmak cesaret gerektirir. Buysa, “ben bu sorunu yaratmak veya büyütmek için ne yaptım” diye sorma cesaretiyle mümkün. Önce “Evet ben! “Hata yaptım” diyebilmek bir onurdur. Diğer kişinin hatalı gördüğümüz yanını söylemek daha sonra gelebilir. Sonra onun kendisini sakince açıklamasını beklemek, ondan bunu istemek ve anlamaya çalışmak... Bu kolay değil tabii. Zaman, emek ve ısrar ister.

Peki, çocukla ilişki... Kontrol eden, yöneten, sürekli kurallar koyan veya tamamen serbest bırakıp karışmayan bir baba çocuğuyla sağlıklı ilişki kurmuyor demektir. Hayatı çocukla paylaşmak gerekir. Onunla oyun oynamak, yaptığınız işte size yardım etmesini sağlamak, onunla sohbet etmek, anlattığı şeyleri önemseyip saçma bulmadan dinlemek çok önemli. Eğer onu dinleyen bir babaysanız “Şimdi yorgunum, sonra konuşsak olur mu?” dediğinizde anlayış bekleyebilirsiniz.

Yaşadığı sorunları çözmesi için onunla birlikte şiddetsiz yöntemler bulmaya çalışın. Mesela arkadaşı sürekli kalemlerini alıp alıp kaçıyor diyelim. Çocuğunuza “Bir tane vur bakalım yapıyor mu” şeklinde konuşursanız olmaz. Umursamamasını, öfkesini ifade etmesini, çözemediğinde öğretmeninden yardım almasını söyleyebilirsiniz.

Kendi sorunlarınızı çözme tarzınızla örnek olmanız çok önemli şiddetsizlik için. Hatta bunları örnekleyerek, bazen çözümü engelleyen hatalar da yapabildiğinizi ve kendinizi değiştirmeye çalıştığınızı anlatabilirsiniz.

Oğlunuzu ve kızınızı eşit yetiştirin. Katı kurallar koyarak değil onlarla birlikte birtakım sınırları hem kız hem oğlan çocuklar için belirlemek çok önemli. Yani çocuklar sizden eşitliği öğrensin. Erkek işi, kadın işi diye bir şey olmadığını anlatın. Mesela trafikte hatalı park yapan birinden “Kesin kadındır” diye bahsetmeyin. Kızların maviyi, oğlanların pembeyi sevebileceğini anlatın. Kızınızla futbol da oynayın, oğlunuzla ip de atlayın. Küfür etmeyin. Evde cinsiyet eşitliğini ele aldığım “Evde Cinsiyet Eşitliğini Sağlamak” başlıklı videoma da bakabilirsiniz.

Öfkeyi ifade tarzı demiştik son olarak. Öfkeyle kalkan zararlar oturmaz zorunda değil. Öfke diğer tüm duygular gibi doğaldır, güzeldir. Öfke iyi bir duygudur. Öfke mutlaka sözle, fizikle saldırıya dönüşmez. Üzerinizdeki yükü, çaresiz kaldığınızı, yorulduğunuzu, bunaldığınızı, daraldığınızı ve öfkenizi yakınlarınızla paylaşın. Onlardan destek isteyin. Çünkü biriken duygular

çok şişmiş bir balon gibidir. Patlar, yıkar, zarar verir. Çok şişmiş bir balonu iğneyle patlattığınızı ve şişmiş bir balonu ağzını bırakarak havaya bıraktığınızı hayal edin. İkincisi ne kadar komik ve eğlenceli fosalıdır döne döne. İlkinde ise balon artık kullanılmaz haldedir. Yani biriktirmeden bütün duygularımızı açıkça konuşabilmeliyiz. Şiddetsizlik adına atılacak her adım değerlidir.

Kaynaklar

Youtube linki:

<https://youtube.com/@guvencocuk>

Evde Cinsiyet Eşitliği video linki:

<https://youtu.be/jClUnKnjyS8>

KADININ GÜNCEİ TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar, değerli Umudun Kadınları Dergisi sevenleri. Bu defa daha olumlu haberlerden oluşan bir kadının güncesiyle sizlerleyiz. Gönül ister ki hiç olumsuz habere yer vermeyelim, ama ne mümkün!

Önce başlıklar:

'Filenin Sultanları' Milletler Ligi'nde şampiyon

Gezi tutuklusunu Çiğdem Mater 'tampon' talebine verilen cevabı aktardı: “Türk kadını tampon kullanmaz.”

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) 'nden Türkiye'deki boşanmış kadınlar için karar

Kadın sporcularımız başarıya doymuyor: Gurur tablosu

KA-DER, 2024 yerel seçimlerinde aday olacak kadınlar için 'Siyaset Okulu' düzenliyor

Doğum kontrol haplarında reçetesiz dönem

Türkiye sınırını geçmeye çalışan motosikletli kadın turist: “Az önce tacize mi uğradım?”

Norveç'te yeni yasa: Yönetim kurullarının yüzde 40'ı kadın olacak

'Filenin Sultanları' Milletler Ligi'nde şampiyon

FIVB Milletler Ligi final maçı Teksas Üniversitesi Spor Salonu'nda gerçekleştirildi. Türkiye saati ile 01.30'da başlayan karşılaşmada etkili bir oyun sergileyen, kaptanlığını Eda Erdem'in yaptığı A Milli Kadın Voleybol Takımı, Çin karşısında ilk seti 25-22 önde tamamladı. İkinci seti Çin 25-22 önde bitirdi. Milliler, üçüncü seti 25-19, dördüncü seti 25-16 tamamlayarak maçı 3-1 kazandı. Milli Kadın Voleybol Takımı, böylece organizasyon tarihinde ilk kez şampiyon oldu.

Filenin Sultanları bu şampiyonlukla dünya sıralamasında da ABD'nin önüne geçerek bir numaraya yükseldi.

Milli Takım'dan Zehra Güneş en iyi birinci orta oyuncu, Melisa Vargas en iyi pasör çaprazı ve Gizem Öрге en iyi libero olarak rüya takıma girdi. Melisa Vargas aynı zamanda turnuvanın en değerli oyuncusu unvanını kazandı.

Takımın oyuncularından Ebrar Karakurt'un şampiyonluk sonrası yaptığı paylaşım ise duygulandırdı.

"Ey kahraman Türk kadını! Sen yerde sürünmeye değil, omuzlar üzerinde göklere yükselmeye layıksın" sözünün yer aldığı resimde, Atatürk'ün koltukta oturduğu ve arkasında ise A Milli Kadın Voleybol Takımı'ndan bazı isimlerin yer aldığı görüldü.

Karakurt paylaşımına, "Atatürk'ün altın kızları" notunu düştü.

Gezi tutuklusu Çiğdem Mater 'tampon' talebine verilen cevabı aktardı: "Türk kadını tampon kullanmaz"

Gezi davasından 18 yıl hapis cezasına çarptırılan sinemacı ve gazeteci **Çiğdem Mater**, Bakırköy Kadın Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumu'nda 'kadın' olmayı **Bianet**'te kaleme aldığı yazısında anlattı.

Mater yazısında regl olduğunda ped yerine tampon kullanmak istediğini ancak bu talebinin hem cezaevi yönetimi tarafından hem de bir doktor tarafından reddedildiğini aktardı. Yazının ilgili kısmı şu şekilde:

"Ceza infaz sisteminin merkezi, bence, kantin ve kantin ekonomisi. Kanıtlayamam ama eminim, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nde "kantinlerde satılabilecek ürünler" listelerini yapanlar da onaylayanlar da erkek.

Ben regl oluyorum, herhalde bu cezaevindeki kadınların %70'i falan gibi. Hadi devletin gözetimi altındaki kadınların temel ihtiyaçlarını karşılaması gerekliliğini pas geçelim, her şeyi kantinden alalım diyelim. Kantinde sadece ped var, tampon yok. Tampon için dilekçe yazdım, talebim "tampon bakanlık tarafından belirlenen "kantinde satılabilir ürünler" listesinde olmadığı için" reddedildi. Kadın doğum doktoruyla konuşayım, reçete yazsın diye düşündüm, iki haftada bir Sadi Konuk Hastanesi'nden gelen (erkek) doktor talebimi şöyle reddetti: "Türk kadını tampon kullanmaz." (Tamponun da milliyeti olduğunu anladığımız anlar.)

Şimdi mesela, kanıtlayamam ama eminim, kadınlar değil erkekler regl olsaydı, cezaevleri kantinlerinde pedden tampona, boy boy menstural cupa kadar her bir şey satılırdı. Hayat tecrübesi konuşuyor! Anlayacağınız hayat kadınlar için cezaevinde de çok zor, çocuklarıyla hapisteler olanlara, hastalara, yaş almışlara, yabancılara hiç girmedim bile bakın! Erkekler için düşünülmüş bir sistemde kendimize kovuklar açarak bir yaşam kuruyoruz, yolumuzu buluyoruz. Neyse ki,

kanıtlayamam ama eminim, bu konuda erkeklerden daha yetenekliyiz. Ve neyse ki, tıpkı Rebekka Endler gibi, huysuzlukta inat ediyoruz, dışarda da içerde de!”

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)’nden Türkiye’deki boşanmış kadınlar için karar

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Türkiye’deki boşanmış kadınların yeniden evlenmek için beklemek zorunda oldukları 300 günlük sürenin ayrımcılık olduğuna hükmetti ve emsal niteliğinde olabilecek bir karara imza attı.

Mahkeme, bu uygulamanın doğrudan bir cinsiyet ayrımcılığı anlamına geldiğini ve söz konusu sürenin, doğacak çocuğun babasının kim olduğu üzerindeki belirsizliği önlemek amacıyla alınan bir tedbir olduğu savının, bu ayrımcılığı haklı gösteremeyeceğine de karar verdi.

Avukat Habibe Yılmaz Kayar, AİHM’nin bu kararının, Türkiye’de boşanmış kadınların haklarının korunması ve cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından büyük bir adım olduğunu belirtti. Kayar, boşanmış kadınların yeniden evlenmek için bekledikleri sürenin kaldırılması gerektiğini ve bu ayrımcılığın sona ermesi için gerekli adımların atılmasının önemli olduğunu vurguladı.

Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER) Başkanı Nuray Karaoğlu, Kadınlara Hukuki Destek Merkezi’nin kurucu avukatı Habibe Yılmaz Kayar’ın AİHM başvurusunun sonuçlanmasının ardından değerlendirmelerde bulundu.

Karaoğlu, Kadınlara Hukuki Destek Merkezi’nin başvurusunun emsal yarattığının altını çizerek, AİHM’nin kararının Türkiye’deki boşanmış kadınların haklarını koruma konusunda bir dönüm noktası olduğuna inandığını söyledi.

Karaoğlu, “Bu kararın uygulanmasıyla birlikte, kadınların evlenme özgürlüklerinin kısıtlanmasına dayalı ayrımcı uygulamaların ortadan kaldırılması ve toplumda cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi umudunu taşıyoruz.” dedi.

Kadın sporcularımız başarıya doymuyor: Gurur tablosu

Polonya’da düzenlenen 3. Avrupa Oyunları’nda kadın sporcularımızdan önemli başarılar geldi.

Boks 50 kiloda Buse Naz Çakıroğlu, finalde Fransız rakibi Wassila Lkhadiri’yi yenerek altın madalya kazandı. Buse Naz, 2019’dan sonra bir kez daha Avrupa Oyunları’nda altın aldı.

Busenaz Sürmeneli de Belçikalı Oshin Derieuw’u üç rauntta da mağlup ederek altın madalyaya uzandı. Kickboks branşında Emine Arslan, İtalyan Nicole Perona’yı 3-0 mağlup ederek altın madalya elde etti.

KA-DER, 2024 yerel seçimlerinde aday olacak kadınlar için 'Siyaset Okulu' düzenliyor

Kadın Adayları Destekleme Derneği’nin, "UN Women Türkiye" iş birliğiyle yürüttüğü "Kadın Liderler" programı kapsamında "Siyaset ve Karar Alma Süreçlerinde Kadınların

Güçlenmesi Projesi" hayata geçirilecek. Bu çerçevede KA-DER, Türkiye'de yerel seçimlerde aday olacak kadınlar için UN Women tarafından küresel olarak geliştirilen Siyasi Liderlik ve Adaylık Eğitim Programı'nı uygulayacak.

Eğitim, yüz yüze ve hibrit olmak üzere iki farklı şekilde düzenlenecek. 7 bölgede yapılacak olan program kapsamında her bölgeyi temsil edecek iller belirlenecek.

Toplamda 250 kişiye yer verilecek olan eğitime katılım sayısı, bölgelere göre değişiklik gösterebilecek. 2024 yerel seçimlerine hazırlık niteliği taşıyan program, kadınların siyasi hayatta güçlenmelerini ve liderlik becerilerini geliştirmelerini amaçlıyor. Ayrıca siyasi kurum ve süreçlere tam katılım sağlayan ve liderlik rolü üstlenen kadın sayısını artırmayı hedefliyor.

31 Mart 2024 yerel seçimlerinde aday olacak veya liderlik açısından güçlenmeyi, deneyimli kadın politikacıları hedefleyen programın katılımcılarının seçiminde ise, 2024 yerel seçimlerinde aday olmayı hedefleyen kadınlara öncelik verilecek.

Siyaset Okulu, yüz yüze eğitimle başlayacak ve çevrimiçi seminerler ile mentörlük programlarıyla devam edecek. Katılımcılardan aktif şekilde programa katılmaları ve devamlılık göstermeleri bekleniyor. Ayrıca, eğitime katılan ve gerekli bilgi ve becerileri edinen başarılı adaylar için seçim kampanyası eğitimleri düzenlenecek. Eğitim sürecindeki tüm ikramlar, otobüs ve konaklama giderleri KA-DER tarafından karşılanacak.

Doğum kontrol haplarında reçetesiz dönem

Japonya'da, kürtaj haplarına onay verilmesinin ardından acil doğum kontrol haplarının reçetesiz satışı deneme amaçlı onaylandı.

Kyodo haber ajansına göre, Sağlık Bakanlığı, yakındaki kadın doğum ve jinekoloji klinikleriyle koordinasyon sağlayabilen nitelikli eczacıların çalıştığı eczanelerde gelecek yıl Mart ayına kadar satışı onayladı.

Japonya'da alınan kürtaj hapi ve acil doğum kontrol hapının reçetesiz satılması kararlarından önce hamileliğin ilk dokuz haftasında sadece cerrahi kürtaj yapılabilirdi.

Türkiye sınırını geçmeye çalışan motosikletli kadın turist: Az önce tacize mi uğradım?

TikTok'ta 200 binden fazla takipçisi olan İngiliz **Laura Mills**, motosikletiyle Türkiye yolculuğuna çıktı. Yolculuk serüvenini takipçileriyle paylaşan Mills, Türkiye sınırından geçme anını da kaskına bağlı kamera ile kayıt altına aldı. Sınırdaki görevli muhafaza memurlarıyla olan konuşmalarını da kaydeden ve TikTok hesabından paylaşan Mills, "Az önce tacize mi uğradım" diye sordu.

Konuşmaların videoya kaydedildiğinden habersiz iki gümrük muhafaza memurunun Mills'e sorduğu sorular şaşkına çevirdi. İlk gümrük memuruna Londra'dan geldiğini söyleyen Laura Mills,

her iki memurdan da **“Kaç yaşındasın?”** sorusuna maruz kaldı. Furkan isimli ikinci memur ile Mills arasındaki konuşma ise daha dikkat çekiciydi.

Mills’in nereden geldiğini ve kaç yaşında olduğunu soran memur, ‘30’ cevabını alınca, **“Hayır. Bence sen 20’sin.”** dedi. Daha sonra Mills’den kaskını çıkarmasını isteyen memur, **“Zamanın var mı?”** diyerek kahve içme teklifinde bulundu. Devamında ise İngiliz turist **“Yalnız mısın? Benden hoşlandın mı”** sorularına maruz kaldı ve **“Erkek arkadaşım var. İstanbul’da onunla buluşacağım. Az önce havaalanına indi.”** yanıtını verdi.

Laura Mills, daha sonra Furkan isimli gümrük görevlisinin telefonunun çeviri programını kullanarak **“Keşke gitmeseydin, seni çok seviyorum”** yazdığını gösterdi.

Mills, Instagram hesabından yaptığı paylaşımında ise **“Türkiye’ye geçiş deneyimim kesinlikle garipti. Yaklaşık bir buçuk saat sürdü ve bunun 30 dakikası bu iki sınır muhafızıyla uğraşmakla geçti.”** ifadelerini kullandı.

Gümrük muhafaza memuruyla yaptığı konuşmadan rahatsız olduğundan bahseden Mills, **“Bir erkek arkadaşım olduğundan bahsettiğimde geri çekildi. Dönüş yolunda bunun tekrar olmaması için İstanbul’a vardığımda sahte bir yüzük aldım.”** notunu düşti.

Bu haberlerin gazetelerde yer almasının ardından tacizi yapan memur açığa alındı.

Norveç’te yeni yasa: Yönetim kurullarının yüzde 40’ı kadın olacak

Norveç’te parlamentoya sunulan tasarı, kadınların işyerlerinde yükselmelerini önleyen uygulamaların önüne geçmeyi planlıyor.

Hükümetin lobiler ve sendikalarla anlaşmaya vararak hazırladığı yasa, dünyada bir ilk olma niteliği taşıyor.

Beş yıl içinde tamamen uygulanması planlanan tasarıya göre önümüzdeki yıl 8 bin şirket, 2028’e kadar da 30’dan fazla çalışanı olan 20 bin şirket için yasa uygulanır hale gelecek.

Kadınların üst düzey temsilinin yavaş geliştiğini düşünen İşçi Partisi liderliğindeki azınlık hükümeti, bu oranın 20 yıl içinde yüzde 15’ten sadece yüzde 20’ye çıktığını vurguladı.

Avrupa Birliği geçen Kasım ayında yönetim kurulunda olmayan direktörlerin yüzde 40’ının, tüm yöneticilerin yüzde 33’ünün kadın olması gerektiği kararına varmıştı.

Norveç, Birlik üyesi bir ülke değil.

Ülke 2005 yılında yüzde 40 kotasını halka açık şirketlere getirerek bir ilki gerçekleştirmişti. Norveç Sanayi Bakanı **Jan Christian Vestre**, bu adımı atan dünyadaki ilk ülke olduklarını vurgulayarak **“toplumun bütün güçleriyle yaratıcı olmayı hedeflediklerini”** söyledi.

Yasanın Sosyalist Sol Parti’nin desteğiyle geçmesi bekleniyor.

Gelecek sayımızda daha umut veren haberlerle sizlerle olmak temennisiyle sevgiyle kalın.

14 Temmuz 2023

ARI KOVANI

ALTIN YUMURTLAYAN TAVUK

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Merve ERBEK

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, ‘Arı Kovanı’ köşemizin bu bölümünde çalışkan bir arıyı fark ettik. Hemen Bursa’ya uzandık ve Merve arkadaşımızı konuk ettik. Hoş geldin Merve. Uzun yıllardır Merve’yi tanıyorum. Dinleyicilerimize kendini kısaca tanıtır mısın.

Merve: Hoş bulduk. Ben Merve Erbek, Bursa’da yaşıyorum. Nilüfer İlçesinde ikamet ediyorum. Nilüfer Belediyesi Engelliler Hizmet Merkezinde görev yapıyorum. Çok heyecanlıyım. Beş yaşında ikiz oğullarım var.

Şule: Görme engelin nasıl oluştu?

Merve: Bebekken, iç ateşin çıkması sonucu havale geçirmişim.

Şule: Körler okuluna gittin mi? Seni nasıl bir süreç bekledi?

Merve: Bu çok uzun bir hikâye. İlk etapta Kilyos Körler Okuluna ailem beni gönderecekti. Sonra karşıma bir öğretmen çıktı ve körler okulunda okumamı hiç istemedi. Daha önce orada çalışmış ve köreleceğimi düşündü. Beşinci sınıfa kadar iki gün Rehberlik Araştırma Merkezine gittim çünkü Sait öğretmen orada çalışıyordu. Kabartma yazı eğitimi alıyordum. Üç gün de evimizin bulunduğu yerdeki okula gittim. Köyde oturuyorduk ve orası bir köy okuluydu. Benim için güzel bir deneyim oldu. Altıncı sınıfta İstanbul Türkan Sabancı Okuluna gittim. Yedinci sınıfa kadar orada okudum. Beni kaynaştırma eğitimine vermek istediler. Körler okuluna yakın Deniz İş İlk Öğretim Okulu vardı. Madem kaynaştırma okuyacaksam diye düşünüp evimizin orada kaynaştırma okuluna devam etmeyi daha uygun buldum ve Bursa’ya geri döndüm. Bir yanıyla da içim buruktu ama öyle olması gerekiyordu. Köy okulundan mezun oldum. Liseyi de evimizin bulunduğu yerde, Nilüfer İlçesinde okudum. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Halkla İlişkiler Bölümünden mezun oldum.

Şule: Genellikle önce körler okulu, daha sonra kaynaştırma eğitimi süreci olur. Sende tersi olmuş. Duyarlı bir öğretmen olunca kaynaştırma eğitiminin yararlı olduğunu anlıyoruz. Körler okulundan ayrıldığından dolayı mı için buruktu?

Merve: Farklı hayallerim vardı. Arkadaşlarım Çamlıca Lisesine gidiyorlardı. Yatılı okula çok çabuk adapte olmuştum. Arkadaşlarımla aynı lisede okumak isterdim. Lise de yatılıydı. Hem gören hem de görme engelli arkadaşlarımla olmak istedim. Körler okulu bir yılda bana çok şey kattı.

Şule: Körler Okulu ve kaynaştırma eğitimini karşılaştırabilir misin? Yeniden bir karar verme şansın olsaydı, hangisini tercih ederdin?

Merve: Kaynaştırmayı tercih etmezdim. Alt yapısı tamamen hazır olan bir kaynaştırma olsaydı, iş değişirdi. Şu anki kaynaştırma eğitimi verimli değil. Karşıma çıkan öğretmen Rehberlik Araştırma Merkezinde üç öğrencisi için özel oda ayarlayan biriydi. Benim sürecim çok güzeldi ama çalıştığım yerdeki öğrenciler kaynaştırmada ötekileştirme yaşıyorlar. Körler okulu deneyimimde erken sorumluluk sahibi olduğumuzu düşünüyorum. İlk gittiğimde, “Artık tek başımayım, bir ailem var ama yok.” diye geçirmiştim içimden. Terk edilmişlik duygusunu yaşamıştım. Çabuk toparlandım. Yatak toplama, kişisel idare, öz bakım becerilerini kazanmak çok önemli.

Şule: Körler Okulu sürecinde sosyalleşme, güzel arkadaşlar edinme ve bu yaşamdan mahrum bırakılıp köy yaşamına dönme bir hayli zor olmuştur. Biraz da aile ilişkilerinden söz edelim. Ailen nasıl bir aileydi? Evlilik sürecini de paylaşırsan seviniriz.

Merve: Çok tutucu, geri görüşlüydüler. Birçok kişide böyle bir durum var ama gizleme gereği duyuyorlar, utanıyorlar. Bu utanılacak bir şey değil. Sessiz kaldıkça bu tarz aileler çoğalıyor. Bence engelliye verilen eğitimler keşke aileye verilse. Aile çok eğitimsiz olduğu için engelli bireyleri çok ciddi anlamda köreltiyorlar. Bu durum kişinin duruşuna göre değişir ama bu tür insanlar çok azınlıkta. Ben dik başlı olanlardandım. Gayet problemlili bir aileye doğdum. Bunu üzümlere söylüyorum. Problemler benden değil, tamamen onlardan kaynaklıydı. Bana bunların yansımaları çok oldu. Engellilikle ilgili bilinçsiz, yetersiz, çıkarıcı, engelliye verilen hakları kendi üzerinde kullanan bir aile içerisindeydim. Bunları annem için söyleyemem. Annem çok güzel yetiştirdi. Bilmediği için ilgilenmedi. İlgilenmemesinin dezavantajını avantaja çevirdim. Onun tarlaya gitmesi, köy işleriyle uğraşması, kendimle baş başa kaldığım için mücadele vermemi sağladı. Arkadaşlarımla arasına girdim, kendimi dışlanmış hissetmedim. Görme engelli olduğumu bilmiyordum. Bütün çocukların benim gibi olduğunu, büyüdüklerinde düzeleceklerini sanırdım. Çok değişik bir duygu bu. Bunun yanlış olduğunu yatılı okuldayken anlamıştım. Evlilik sürecinde de yine aynı sorunlarla karşılaştım. Hiçbir şeye saygı duyulmuyor. Liseye yazıldığımda ablam, “Sen yapamayacaksın ki” demişti. Kendisi ilkokul mezunu. Onların önüne engel çıkartmaları, yapamayacaksın telkinleri beni daha çok kamçıliyordu. Kişiliğimden kaynaklı savaştı bir ruhum var. Hep de kazandım. Evlilikte de öyle, hep yapamayacaksın düşünceleri... Kaçarak evlendim.

Şule: Yapamayacağınızı söyledikleri için mi kaçtın?

Merve: Hayır, onaylamadıkları için. Üniversiteyi de çok zor şartlarda bitirdim. Okulu bırakmam için ellerinden geleni yaptılar. Annemi yanıma gönderdiler. Kaldığım yer, depo gibi bir yerdi. Maddi durumu benden daha kötü olan öğrenciler daha lüks apartlarda otururken, varlıklı ailenin çocuğu benim kaldığım yer, benden sonra depo oldu. Annem çok baskıcı ve tutucuydu.

Hiçbir şeye izin vermiyordu. Hatta orada komşularla tanışıp evlerine çay içmeye giderdi. Beni de eve kilitlerdi. Okulu bıraktırmak için babamı çağırdı. Bir arkadaşımı görmüş, o da Bursa'dan gelmişti ve yeni tanışmıştık. Gören bir arkadaş. Onu başka bir erkekle yan yana görünce, babamı Bursa'dan çağırdı. Okuldan aldıracaktı. Komşumuz, “Kızı eve kilitleyip gidiyor. Bir yangın çıksa, deprem olsa bu kız tek başına ne yapar? Çok üstüne gidiyor. Kızda okuma azmi var, bıraktırmayın okulu” diyerek serzenişte bulundu. O şekilde okulu bıraktırmadılar. Ailen ne derse onu yapmak zorunda kalıyorsun. Evlilik sürecim de basit olmadı. Tabii ki isteme, tanışma, anlatma oldu ama anlamadılar. Onların sözünü dinleseydim, şu an çok farklı noktalarda, çok kötü durumda olacaktım. Başka bir yere gidecektim ama Bodrum'da staj yaptım, oraya da annemi gönderdiler. Hayatımı kurtarmak için çok şey denedim ama evliliği de kurtuluş için seçmedim. Eşim görme engelli ama gören erkek arkadaşlarım da oldu. Evliliği kurtuluş için seçseydim, fırsatları daha farklı değerlendirirdim. Bunun altını özellikle çizmek istiyorum.

Şule: Bu kadar baskı altında olduğun halde, evliliği kurtuluş olarak seçmemen de çok güzel olmuş. Annenin bilinçsiz ve biraz da ilgili olması, komşunun desteği işe yaramış. İkinci görme engelli olduğunuz için mi evlenmenize karşı çıktılar? Evden kaçış öykünü paylaşırsan, çok seviniriz. Baskı altında kalan çok sayıda görme engelli kadın arkadaşımız var. Onlarım kamçılanmaları açısından bu tür paylaşımlar çok önemli. Bu olayları artık daha çok duyuyoruz.

Merve: Engellilerin çoğu aileleri için altın yumurtlayan tavuk. Devletin vermiş olduğu, hak adı altında saçma sapan, sus payı şeklinde evde bakım, ucuz araba alma gibi ücretsiz uygulamaları var. Bunun acısını asıl yaşayan engelli. Annem gibi sözü geçmeyenleri katmıyorum ama sırf bu haklar ellerinden gitmesin diye aileler çocuklarına sürekli, “Yapamazsın” diyorlar. Annem savaşçı ruha sahip biri değil. İyi ki ona benzememişim. Zorla imza attırıp engellinin araba almasını sağlayanların olduğunu biliyorum. İhtiyaçları olmadığı halde torpil bularak o kadar mal varlığına rağmen bakım maaşı bağlatmak gibi haklar ellerinden gidecek diye bana zorluk çıkardılar.

Şule: Ailede tek görme engelli sen misin?

Merve: Evet.

Şule: Eşinle nasıl tanışmıştınız?

Merve: Türkan Sabancı Okulundayken tanışmıştım. Çocukluk arkadaşydık. Uzun bir süre arkadaştık. Daha sonra hayat arkadaşı olmaya karar verdik.

Şule: Kaçtıktan sonra ailenle nasıl bir araya geldiniz? Annenin çocukların bakımına destek olduğunu görmüştüm.

Merve: Kaçtıktan sonra hiç küsme olmadı, mesele evden çıkabilmektir. Bunun bilincindeydim. Üniversiteyi bitirdiğimde, köyde avludan dışarı çıkartılmıyordum. Çocukluğumda arkadaş ortamının olduğunu biliyordum ama o büyüme ve yetişkin olma sürecinde hiçbir şekilde,

hiçbir şeye izin verilmliyordu. Şu an kaçma sürecimi düşündüğümde, hala korkuyorum. Nasıl cesaret etmişim, iyi ki cesaret etmişim, iyi ki yapmışım, hiç pişman değilim. Yaklaşık 12 yıllık evliyiz. Kaçmayı tavsiye etmiyorum ama gerekiyorsa, ezilmektense, kendini kurtarmak adına; üniversite okuyarak farklı şekillerde uzaklaşabilirsin. O ortama takılı kalmamak ve ortamdan kopmak gerekir, dibe vurmamak için. Benim için doğru olan kaçmaktır.

Şule: Bağımsız hareketi nasıl kazandın? Bağımsız hareketinin çok iyi olduğunu biliyorum.

Merve: Ailemin ilgisizliği, bakmaması, tarlada olması bağımsız hareketimi geliştirdi. Çevremizde görme engelli olmadığı için çoğunluk beni görme engelli olarak görmüyordu. Yakan topa girmek, ortada sıçan oyunu, ip atlamak... Arkadaşlarım bana görmediğimi hiç hissettirmediler. Bastonu evlendikten sonra elime aldım çünkü bastona karşılardı. Zaten bastonu temin edebileceğim ve kullanmayı öğrenebileceğim bir yer yoktu. Derneklerle hiçbir biçimde bağlantılı değildim. Zaten bağlantı kurmama da izin verilmliyordu. Altınokta Körler Derneği Bursa Şubesi, İşkur ile anlaşmalı sertifikalı bilgisayar kursu veriyordu. Her ay 150 TL. ödeyeceklerdi. O kadar sevinmişim ki anlatamam. Üniversite bitmişti. Kurs altı ay sürecekti. Annem beni sadece bir gün götürdü. Sonra izin vermedi. Yine de 150 TL. yatırmışlardı, çok mutlu olmuşum. O parayı amcamın oğlunum çocuğuyla birlikte giderek çekmiştik. O da küçüktü, onu ikna etmek için benimle gelirse, burger ısmarlayacağımı söylemişim, tabii ısmarladım da. Bunlar çok zordu. Yaşadıklarına kimse inanmak istemiyor. Görme engelli arkadaşları görüyorum, bize göre çok özgürler. Team talka girmeleri, oradaki arkadaşlarıyla daha sonra buluşup bir araya gelmeleri... Türkan Sabancı'dan bir arkadaşım sayesinde üniversitedeyken, skype uygulamasını bulmuştum. Orada çok sevdiğim Malatya grubu vardı. Onlar bir araya geldiler, ben çok istediğim halde gidemedim. Çok şey içimde ukde kaldı. Sağ olsun eşim içimdeki bütün heveslerimi bana yaşıyor. İçimde hiçbir ukde kalmadı. Görme engelliler camiasına soktu, dilediğim gibi onları tanıma fırsatım oldu. Sadece bir yıl görmeyenlerle bir arada olmuşum ve ondan sonra hiç görmemişim. Hiçbir şey tesadüf değil. Bazı şeyler o kadar içimde kalmış ki çalıştığım yer, görme engelliler bölümü. Hep onlarla iç içe oldum.

Şule: Biraz da çalışma hayatından söz edelim. Orada neler yapıyorsun? Mutlaka ailesinden baskı gören görme engelliler vardır, onlara destek oluyorsundur.

Merve: Genellememek gerekiyor biliyorum ama Bursa'dakiler çok isteksiz. Diğer illeri de gözlemledim, burası gibi değil. Ben kişisel idare derslerine giriyorum. Ucu çok açık bir ders. Yemek yapımından tutun da sofra düzeni, masa düzeni, bavul hazırlama, tatilde neler götürülür, makyaj yapmaya kadar kişinin ihtiyacına göre şekillenen çalışmalar. Bilgisayar, telefon kullanma gibi iletişim araçlarında erişilebilirlik, kabartma yazı, bağımsız hareket çalışmalarına giriyorum. Bir görme engellinin sorabileceği, yapabileceği her şeyi burada deneyimliyoruz. Evde tek başına

kaldığında, günlük hayatında, en az yardım alacak şekilde indirgemeye yönelik işlerini halletmesi gibi çalışmalar yürütüyoruz.

Şule: İlerleme kat edenleri görüyor musun ve bu durumda neler hissediyorsun?

Merve: Sonradan görme engelli olan çok katılımcımız var. Evli, çocuklular ve travmaya giriyorlar. Geldiklerinde çok kötü oluyorlar. “Biz bittik, artık hiç iyi bir şey olmayacak, ne yapacağız?” diyorlar. Sürekli ağlıyorlar, evden dışarı çıkmak istemiyorlar. Üç-dört ay sonra bastonu eline alıp dersime gelmesi, beni çok gururlandırıyor. Bunları sürekli dile getiriyorlar. “İyi ki kör olmuşum, seni tanımışım.” diyen katılımcılarımız oldu. Biz ‘öğrenci’ demiyoruz, ‘katılımcı’ diyoruz. Bu anlamda Nilüfer Belediyesinin çok büyük desteği var. Fikirlerimize önem vermeleri, desteklemeleri, fırsat sunmaları çok önemli. Çok yol kat ettiğimiz katılımcılarımız var. Bir katılımcı bana mektup yazmış. “Hayat bitti sanmıştım. Elimden tuttu. Bana evden çıkabileceğimi söyledin ve çıktım. Derse kendim geliyorum.” demiş. Sosyal yaşamları oluyor. 46 yaşında görmeyen bir katılımcıya, telefonun kilidini açmasını öğretmem 20 dakikamı almıştı. Gözleme gelen psikolog arkadaş, “Olmaz Merve, bu yapamaz.” demişti. Şimdi telefonu bana öğretiyor, o derece iyi öğrendi. Gerçekten bu, çok müthiş bir duygu. Kelimelerim çok yetersiz kalıyor.

Şule: Çok güzel anlattın. Kamçılanman, iş hayatında da tatlı bir hırsa dönüşmüş. Bilgisayarı nasıl öğrenmiştin?

Merve: Üniversite döneminde tek başıma öğrendim. Arkadaşım skype uygulamasını indirince, orada görme engellilerle tanıştım. Onlara sordum. Hiçbir şeyi rehabilitasyon merkezinde öğrenmedim. İçimde ukde kalmıştı. Katılımcılarımızı İstanbul Emirgan Rehabilitasyon Merkezine götürüyoruz. Bu gelenek haline gelmişti. Pandemide aksadı. Orası mini üniversite. Oraya gitmeyi çok isterdim. Öyle öğrenmeyi isterdim. Hep gelişigüzel öğrendim.

Şule: Pratik, deneme yanılma yoluyla. Biraz da annelikten söz edelim istersen. Görme engelli bir aile olarak çocukların görme gerektiren yanları oluyor. Okuma-yazmaları. Bu konuda değişik önerilerin varsa, paylaşabilir misin?

Merve: Çocuklarım 5 yaşında. Doğduklarından iki aydan sonra ilk etapta yatılı bakıcılarla çalıştım. Sonra gündüzlü bakıcılarla çalıştım. Kendimizi yavaş yavaş adapte ettik. Yatılı bakıcıyla çalışıyorduk çünkü gündüz çalıştığımız için gece uykusuz kalıp da uykuya dalarsak, sorun yaşamayalım istedik. Biraz da rahatımıza düşkün bir çiftiz. Evet çocuklarımıza vakit ayırdık ama kendimize de vakit ayırdık. Verimimizden düşmemiz olmazdı. Eşimle dilimiz, beynimiz, kafamız hep birdi. Çocuklar iki aylık olduktan sonra kitabı bakıcıya okutmadık, kendimiz okuduk. İzmir Türkiye Görme Özürlüler Kütüphanesi (TÜRGÖK) ile çalışıyorum. İki yaşından itibaren kütüphaneden ayda ya da üç ayda bir kitap alıyorum. Hem kabartma hem de gören yazıyla olan resimli kitabı gönderiyorlar. Resimli kitabı çocuklara veriyoruz. Kabartma yazılı kitaptan ben ya da

babası okuyoruz. Benim zamanımda görme gerektiren konular daha çok oluyordu. Şimdi teknoloji gelişti. D 3 vitamin ilacı var. Ben onu parmağıma dökerek vermek durumunda kalıyordum. Şu an onun spreyi çıktı. Tırnaklarını pilli törpü makinasıyla kesiyordum. Bakıcının yaptığı işleri öğrenip kendim yapıyordum. Bir gün oğlum okula giderken, şort ve tişörtünü katlamış, “Anne bak seni izledim ve böyle katladım.” dedi. Okuma-yazma konusunda, üç yaşından itibaren telefonu elime alıyorum. Mesaj yaz kısmına geliyorum. A harfine basıyorum ve harfin adını söylüyorum. Biraz erken göstermeye başladım. Çevremdeki insanlar, “Renkleri nereden biliyor bu çocuklar?” diyorlardı. Bizden beklentileri çok düşük. İki yaşından itibaren renkleri öğrendiler. Biz kendi eksikliklerimizi çok iyi bildiğimiz için bunları kapatmak adına geç kalmadan biraz erken başlamayı düşündüm. Daha dikkatliyiz. Engelsiz aileler, “Nasıl olsa bakarak kendiliğinden öğrenir.” diyorlar. Kendilerinin öğreteceğini de biliyorlar. Biz bunları öğretmekte zorlanacağımızı bildiğimiz için pratik yollar deniyoruz. Bu pratikleri erken yaşta denedik. Çocuklarımız şimdi rakamları okuyabiliyorlar.

Şule: Aslında insanın rahatına düşkün olması, denge kurması, çocuklarına zaman ayırması çok güzel. Farkındalık da çok önemli. Kendimize dönük yaşamadığımız sürece, sosyalleşme döngüsü içerisinde bunu halledebiliriz. Çok güzel konuşuyoruz. Seni dinlemeye doyamıyorum ve nasıl bitireceğimizi düşünüyorum. Dinleyicilerimize vermek istediğin mesajlar varsa, onları da alıp toparlayalım.

Merve: Beni dinleyecekler anneyse, kesinlikle çocuklarını ebeveynlerine baktırmasınlar. Destek almaları gereken yerlerde tamam ama kendileri baksınlar. Gözlemlediğim pek çok aile ebeveynlerinden destek alıyorlar, maalesef bu çok yanlış. Mutlaka pratik yöntemler bulabilirler. Bursa'dayım ama bana ulaşırlarsa, elimden gelen desteği sunarım beslenme, kıyafetlerini kombinleme gibi konularda. Genç kızlar dinliyorsa, bir şeye körü körüne bağlanmasınlar. Engellerinden dolayı tedirgin olup ailemi dinlemeliyim, erkek arkadaşımı dinlemeliyim yerine, tamamen kendi içlerinden geleni yapmalılar. Engelleri onları durdurmasın, başaramam mantığından çıksınlar. Yapabileceklerini ertelemesinler. O an yapamayabilirler ama bunun için çabalarlarsa, yapmak istedikleri, gelmek istedikleri noktalara ulaşacaklardır. Ailelerin baskılarından korkuya kapılıp engellerinden dolayı başlarına kötü şeylerin gelebileceğini düşünmesinler. Bu durumda her şeyi ertelerler. Tavsiyelerim bunlar.

Şule: Biz de katıldığın için dergimiz adına çok teşekkür ediyoruz.

Sevgili izleyicilerimiz, gerçekten çok keyifli, örneklerle dolu, farkındalığı yükselten güzel bir söyleşimiz oldu. Başka bir söyleşimizde buluşmak umuduyla hoşça kalın.

17 Temmuz 2023

ENGELE ENGEL OLMAYAN BİR YER

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Yaklaşık yirmi gün kadar önce beni Türkiye Görme Özürlüler Kütüphanesinden arayarak bir müze sergisi olduğunu, bu etkinliğe katılıp katılamayacağımı sormuşlardı. Bense, il dışında bulunduğumu, etkinliğin yapıldığı tarihte İzmir’de olursam katılabileceğimi söylemiştim.

Etkinlikten iki gün önce tekrar aradılar ve kesin olarak katılıp katılamayacağımı sordular. Ben de dönüş yolunda olduğumu ancak sergi günü başka işim olduğunu bildirdim. Çünkü onlara vermiş olduğum sözü tamamen unutmuştum. Bunu bana anımsattıklarında mahcubiyetle özür dileyerek diğer işimi iptal edeceğimi söyledim.

Etkinlik günü gelip çatığında tüm katılımcıları belli noktalardan arabayla alarak müzenin bulunduğu yere götürdüler.

Burası İzmir Yeşilova’daydı. Müzedeki eserlerse, çoğunlukla Yeşilova Höyüğünden çıkarılmış buluntuların kille yapılmış taklitleriydi.

Mekân içine alındığımızda adeta kendimi evimde hissettim. İçerideki her şey tamamen biz görme engellilere göre düzenlenmişti. Yürümekte olduğumuz çizgilerden tutun da duvar diplerine sıralanmış eserlerin alt kısımlarındaki kabartma açıklamalara dek hepsi son derece anlamlıydı. Belki “ne var bunda?” diyenler olabilir. Evet, bütün bunlar olması gereken şeylerdi kuşkusuz ama böyle bir mekâna ben ilk kez geliyordum ve bütün bu yapılanlar benim için çok değerliydi. Çünkü buradaki her şey beni özgürleştiriyordu. Eminim ki diğer arkadaşlarım da böyle hissetmişlerdir. Öyle ki zaman zaman gruptan ayrılıp kendi başınalığının tadını çıkarıyordum. Ancak böyle durumlarda hemen bir görevli ya da rehber yanıma gelerek yeni yeni eserlere yönlendiriyordu.

İlk olarak kemik buluntuların taklitlerini inceledim; sonra da sırasıyla denizkestaneleri, deniz kabukları, çeşitli balık figürleri, fırın ve evler, küpler... Farklı boyutlarda kaplar kille taklit edilmişti. Evlerin bazıları çok ilginçti. Hatta elimin altındaki bir evi incelerken arkeoloji başkanı gelip evin çatısını kaldırınca çatının direklerle ayakta durduğuna tanık olmamı sağlamış oldu.

Bıçaklar, kamalar, mühürler, kaplar derken bir kabın eskiden özel törenlerde kullanıldığını söyledi başka bir görevli.

Şimdilerde Yeşilova’da deniz yoktu. Balık ve deniz kabuğu gibi buluntuların bir an burada ne işi olduğunu düşündüm. Yanımdaki kadın görevli düşüncelerimi okumuşçasına, “Bir zamanlar buralarda deniz varmış ve sonra deniz çekilince de bütün bunlar toprakta kalmış.” dedi. Bir anda

kaynaşmıştık. Davranışları içten ve önyargısızdı. Bu arada kadın görevli bana kendisinin dalgıç olduğunu söyleyince yüzme bilmediğime hayıflandım, sonra da ona bunu itiraf ettim.

Müze gezimizin sonuna doğru basının olduğunu bildirdiler. Kısacık röportajlar yapıldı, fotoğraflar çekildi. Bazı açıklamalardan sonra da araca binerek evlerimize dağıldık.

Böyle bir çalışmaya emek veren tüm görevlilere buradan minnet duyduğumu ifade ederken sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum, gelecekte de bu tür çalışmaların çoğalmasını diliyorum.

12 Temmuz 2023

BİZİM ZAMANIMIZ

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Her dönemin kendine özgü bir yaşam biçimi olduğuna inanır, nostaljinin öyle çok da pompalanması gereken bir şey olmadığını düşünürdüm hep.

Ama şimdilerde öyle değilim çünkü ben de artık bayağı büyüdüm galiba.

Eskileri düşündüğünüzde içinize yayılan o sıcaklık, ya da yüzünüze ansızın yerleşiveren bir gülümseme, o günlerin değerini çok iyi anlatmıyor mu bize ne dersiniz?

Evet, bizim bir zamanımız vardı ve şahane zamanlardı o günler...

70'li yıllarda çocukluğunu yaşayan bizim kuşak, "şimdiki çocuklar çok şanslı" sözünü büyüklerinden çok duymuştur. Düşünsenize; elektriğin, sinemanın, ekmeğe sürülen sana yağının, asfalt yolların, pilli bebeklerin, radyo teyplerin ve daha buna benzer bize şimdi basit ve ilkel gelen birçok şeyin kıymetini bilmemizi istediler.

Ama şimdiki çocuklar için aynı şeyi söylemek biraz zor galiba. TikTok kuşağı bu neslin her şey elinin altında belki ama mutlu değiller sanki. Sürekli bir arayış halinde gibiler. Sınırsız bir tüketim hali ve yaratıcılığın kayboluşu hâkim gibi. Ama en sevdiğim tarafları özgür duruşları ve ne istediklerinin farkında olmaları. Bizim gibi her şeye evet diyen bir grup değiller...

Bizim kuşak, ilaç kutularından araba yapan, gazoz kapağı, cam bilye biriktiren, sevdiği ünlünün fotoğrafını dergilerden kesip saklayan, meyveyi dalından koparıp yiyebilen, sokaklarda boş arsalarda oynayabilen, Hulusi Kentmen, Adile Naşit gibi bir sürü teyzenin, amcanın olduğu mahallelerde büyüyen, Ertem Eğilmez filmlerinin kuşağıydı. İyilerin hep kazandığı yıllardı o yıllar...

Çocukken şarap mantarından ve kibrit çöplerinden yaptığım bebeklerle, iki kardeşimle günlerce evcilik oynadığımı çok iyi hatırlıyorum mesela... Sürdürülebilirlik bundan daha iyi nasıl olabilirdi ki?

Biz hayal kurabilen ve bunu yaratıcılığa aktarabilen bir kuşaktık. Çünkü hiçbir şey önümüze hazır konmuyordu.

Pazar günleri banyo günüydü mesela... Yok öyle her gün duş almak şimdiki gibi. Temiz çamaşırlar giyilir. Önlükler, yakalar, okuldan getirdiğimiz masa örtüleri yıkanır. Annemizin sıkıdığı portakal, greyfurt suları ve üzümlü kekler eşliğinde, sobalı odamızda Pazar günlerinin vazgeçilmezi kovboy filmlerini izlerdik.

Tek kanallı günlerdi belki ama içimizde öyle çok kanallar açardı ki o filmler, tarifi imkânsızdı. John Wayne'ler, Clint Eastwood'lar ilk kahramanlarımızdı.

Bu arada sobanın üzerine mandalina ve elma kabuğu atmak da ihmal edilmezdi. O kokunun verdiği huzuru şimdi hiçbir yerde bulamıyorum doğrusu...

Radyo, hayatımızın en önemli detayydı. Arkası yarınlar, radyo tiyatroları hayal kurmak için birebirdi. Onlar bizim ilk sinema sevdamızdı. Çocuk aklımla başrolün yerine kendimi koyduğum çok olmuştur. Ayak sesleri, çalınan kapı, yağmur sesi... O yayınlar bence dublajın kralıydı.

Radyo, yalnız sesiyle değil, üzerindeki şehir isimleriyle de büyülerdi beni. Ankara, İstanbul, Varşova, Sofya, Münih, Tel Aviv, Moskova, Kahire... Çoğunun adını bile duymadığım, hiç görmediğim bu şehirlerin varlığı, beni heyecanlandırmaya yetiyordu. Bu efsane şehir isimleri ne yazık ki sadece radyonun üzerinde kalır, ne kadar uğraşsam da parazitli bir yayının arasında bulabildiğim tek ses, Kahire radyosundan gelen Arapça şarkılar olurdu...

Oysa ben uzak ülkelerden, Paris'ten, Varşova'dan gelecek sesleri merak eder dururdum. Ama TRT radyosu, Polis radyosu ve Kuzey Kıbrıs radyosu (ki o sadece bizim Akdeniz'de çekerdi) yayınları netti.

Bir de Televizyon maceramız vardı tabii... Tek kanallı, İstiklal marşlı, necefli maşrapalı günler.

"Teknik bir arızadan dolayı yayınımıza bir süre ara vermek durumundayız" yazısı ile necefli maşrapayı seyreder, sabırla yayının gelmesini beklerdik.

Babamla defalarca damlara çıkıp, anten ayarı yaptığımızı çok iyi hatırlıyorum. "Biraz daha çevir, yok olmadı, daha yukarı çıkar, tamam dur öyle, sakın kıpırdatma." komutlarıyla en net yayını bulduğumuzda dünyalar bizim olurdu. Zorluydu belki ama o mutluluk anı da çok başkaydı işte... Renkli televizyonun ilk çıktığı zamanlar, Dallas dizisini renkli seyrettiğim anı hala unutamam mesela... Ahhh ne masum günlermiş...

Abladan kardeşe geçen kabanlarla, okul çantalarıyla, seneye de giyer mantığıyla bir numara büyük alınan ayakkabılarla, o caanım Sümerbank pazen pijamalarıyla büyüyen şahane bir kuşaktık biz.

Büyük ablanın atlasıyla ki o zamanlar çok pahalıydı, Coğrafya derslerinde seyri sefer yapan bir kuşaktık biz.

Devlet hastanelerinde doğan, dersane geleneğini sadece üniversiteye hazırlık zamanı yaşayan, kurstan kursa koşturulmayan SIFIR MALİYETLİ ÇOCUKLARDIK biz...

Paylaşmayı, yetinmeyi, hayal kurmayı bilen bir nesildik. Anne babamızın fedakârlıklarını anlayan, komşuluk kültürünü yaşayan, iyiliğe inanan, vefalı bir kuşaktık biz.

Hamiline yazılı çekten kripto paraya, jetonlu telefonda süper akıllı androidlere, fakstan teleksten zoom toplantılara, karışık kasetlerden spotifylara, necefli maşrapadan nft.lere metaverse'lere evrilmiş bir kuşak olarak adaptasyon yeteneğimizin ayakta alkışlanması gerektiği gün gibi aşikâr.

Her ne kadar zaman zaman Z kuşağının alay konusu olsak da (ki yeğenlerimden tecrübe ile sabit, biz bir zamanlar bilgisayarın açma kapama düğmesini bile bilmezken, bugün tweet atan, şahane storyler paylaşan, Google çeviri yoluyla yurt dışıyla bile iletişim kurup çağı yakalayan bir nesil olduk. Hangi kuşak bizim gibi bu kadar paralandı onu da hiç bilmiyorum...

Ama bence tüm bunların ötesinde, biz hala çok güzel gülen, ağlayan, güzel seven bir kuşağız. Toplu mesajla, emoji yoluyla değil, telefon açıp sesini duyarak bayramlaşan, doğum günü kutlayan bir nesiliz. Bu arada emoji'nin kralını atmayı da çok iyi biliriz o da ayrı.

O günleri düşünürken yüzümüzde gülümseyiş ve kalbimizde bir sıcaklık hissettiğimize göre güzel zamanlardı o zamanlar ve biz iyi ki o yılların çocuklarıyız.

Diyorum ya, başka bir zamandı BİZİM ZAMANIMIZ...

Kasım 2022

İSTANBUL

DİZİLERİN BIRAKTIĞI İZLENİMLER

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Gençlik yıllarımda ailemle birlikte dizi izlemekten büyük bir keyif alırdım. İzlerken, yorum yapmak, sanki dizinin içindeymişim gibi duyguları yansıtmak, beni çok dinlendirirdi. ‘Küçük Ev’, ‘Dallas’ dizilerinin bazı sahneleri hala aklımdadır mesela.

Uzun bir zaman dizi izlemeye ara verdim. Güncel olayları takip etmekten, etkinlikten etkinliğe koştuktan dizi izlemeye zaman ayırmadığımı fark ettim. Bunun yanında biraz da önyargılarım beni esir almıştı. Dizilerde verilen yanlış mesajların artmasını, beyin fırtınası yapmaktan çok, beyin yıkama seansları olarak görmeye başlamıştım. İnsan geliştikçe, beklentilerinin de değiştiğini fark ediyor. Yıllar önce izlediğim dizilerden öylesine etkilenirdim ki özellikle duygusal sahneler, söylenen tatlı sözler, sevgililerin birbirlerine gösterdikleri ilginin hayatımda olmasını isterdim. Oysa gerçek yaşamda hayatımdaki kişilerin özellikleri, bu beklentileri karşılayacak durumda değildi.

Kadının İnsan Hakları Eğitim Programını kadınlara uygularken, birçok eğitici arkadaşımın izledikleri dizilerden çok yararlandıklarını duymuştum. Dizilerdeki örnek olayları, anlattıkları konulara göre uyarlayarak tartışıyor, önemli mesajları vermeye çalışıyorlarmış. O zaman çocuk, ev, çalışma yaşamının getirdiği yük üçgeni arasında kafamı verip de dizi izleyemiyordum.

Son iki yıldır yavaş yavaş dizi izlemeye zaman ayırmaya başladım. Arkadaşım Selvet Bayraktar Tokat, dizi izlemeyi çok sever. Önden dizileri izliyor, beğeneceğimi tahmin ettiği dizileri bana öneriyor sağ olsun. Bu yıl tam yedi dizi izledim. Bunlar; pazartesi günü ‘Bir Küçük Gün Işığı’, salı ‘Aile’, çarşamba ‘Çöp Adam’, perşembe ‘Aldatmak’, cuma ‘Kızılıcak Şerbeti’, iki tane de internette takip ettiğim sesli betimlemeli ‘Veda Mektubu’ ve ‘Kraliçe’. Bu dizilerde dikkatimi çeken bazı önemli noktalar oldu. Merak etmeyin, diziye dalıp da yemek yakmadım ve hiçbir işimi ihmal etmedim. Kimilerini öylesine zaman geçirmek, kimilerini de öğrenmek ve yorumlamak için izledim.

Dizilerde seslendirme, oyundaki kişinin özelliklerine göre yapılan seçimler gerçekten harika ötesi. Eskiye göre bazı olumlu gelişmeleri fark ettim bu dizilerde. Tabii benim izlediklerim, dizilerin arasından yapılmış bir seçkiydi. Psikolojik destek konusu genel anlamda çok yerinde vurgulardan oluşuyor. Kadına karşı şiddet olayları, kadın-erkek ilişkileri, bilinçlendirici mesajlar içeriyor. Aldatılma karşısında, izlenen stratejiler genel anlamda çok sağlıklı. Kabullenme çok az ve katlanma, bağırıp çağırma tepkilerinin yerine sakin kalma, kıskançlıktan beslenip aşırı denetim yerine, sağlıklı bir şekilde, zamana yayarak kanıt toplama olayları çok öğretici. İletişim konusu da sağlıklı sözler içeriyor. Ağız dalaşı yapmak yerine, sözcükleri seçerek, kendi hissettiklerini karşıya sağlıklı bir biçimde aktarma örnekleri oldukça fazla. Kadınların güçlenmesi gibi klasik her işi üstlenme yerine güçlü duruş örneklerinin sergilenmesi de çok anlamlı. Kadınlar sadece kendi ayakları üzerinde durmakla kalmıyor, uğradıkları haksızlıklar karşısında hakları için mücadele verebiliyorlar ve bu hak arayışını, çalışma yaşamında başarıya, iletişimde sağlıklı sözcükleri seçme gibi somut olaylarla gösterebiliyorlar.

Bazı sözler var ki insan not alıyor beynine. Örneğin, “Çevreden gelen bin kötülük olsun, insanın kendine yaptığı bir kötülük, bu kötülüklerden daha çok zarar vericidir.” Düşündüğümüzde çok doğru.

Yaşanmış olayları buluyoruz dizilerde ancak çok abartılı ve hepsi bir arada olunca, ürküyor insan. Başlarda çok iyi gidiyor, sezonluk dizi olunca uzatma ve heyecan katma kaygısıyla, saçmalamaya başlıyorlar. O zaman sırf merak ettiğin için izliyorsun.

Yalnız izlediğim hemen her dizide zengin aileler, hizmetçiler var. Devletin giderek muhafazakârlaşan tutumları dizilerde çokça hissediliyor. Birbirinden farklı görüşlere sahip olanlar arasındaki farklar ele alınırken, muhafazakâr olmayanların yaklaşımları gerçek dışı saygısız davranışlar içeriyor. Örneğin, içkinin girmediği bir eve, kız istemeye gelen ailenin bile bile içki getirmesi ve giderken de içilmediği için geri istemesi, gerçek yaşamda yapılamayacak kadar büyük bir ayıp. Muhafazakâr olanların yaklaşımlarında da sanki bütün yeniliklere kapalıymış gibi olaylar anlatılıyor. Kolonyanın alkolden arındırılması için sulandırılması, bu olaylardan yalnızca biri. Dizinin yayımlandığı kanalın politikasına göre anlayış farkı çok hissediliyor. Bazı yanlış tutumlar, sanki çok doğruymuş gibi gösteriliyor. Kürtaj karşıtlığı konusu farklı olaylarla gündeme geliyor. İstenmeyen bir gebelik oluyor, kürtaj seçeneği hiç gündeme gelmiyor. Ya kaza geçiriyor ya da bir saldırı oluyor, bebek düşüyor. Çekirdek aileden çok ısrarla geniş aileye özendirme var. Ekonomik durumları çok iyi olduğu halde, bir biçimde yeni evlenenler aynı ortamda yaşıyor. Kültür farkı önemsizleştiriliyor. Gerçek yaşamda farklı kültürlerin bir arada yaşaması, uyum sağlaması birçok evliliğin bitmesinin fitilini ateşlediği halde, ısrarla gözümüze batıra batıra farklı kültürlerin bir arada olması dayatılıyor.

Mafyaya özendirme var ve bu en tehlikeli olanlardan biri. Yasalar, toplum kuralları, polisin önemi göz ardı ediliyor. Gerçek yaşamda da bazı insanların kısa zamanda iş bitirme pahasına, mafyatik olaylara nasıl karıştığını, insanların birbirlerine nasıl zarar verdiklerini görüyoruz. Dizileri izleyenlerin kişilik özellikleri, beklentileri, etkilenme biçimleri birbirinden çok çok farklı. Bu, yaşamında mafyaya başvurmayı isteyenleri özendirmez mi? Sonuçta herkes yorum yaparak analiz ederek izlemiyor bu dizileri. Üstelik bir avukat, mafyadan destek isteyebiliyor. Adalet duygusu da aile-çocuk ilişkisi üzerinden çarpıtılabilir. Bir hâkimin çocuğu adam öldürüyor. Bu suçun ortaya çıkmasıyla tehdit edilen hâkim, başka bir davada haksızlık yapıyor. Çevresindekiler de “Senin yerinde hangi anne olsa, bunu yapardı. Kendini boşuna suçlama.” diyebiliyorlar. Üstelik bu kadın mesleğini icra ederken, dürüst olmayı düstur edinmiş biri.

Kadına karşı şiddette, ailenin yaptığı haksızlıklar karşısında direnmeyi öğrenen, kendisine yanlış yapanlarla yüzleşme cesaretini bulan kadınları görüyoruz ancak 6284 sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi yasasıyla ilgili örnekleri bulamıyoruz. Boşanma da sümen altı edilen bir konu.

Sonuç olarak neyi izlediğimizden çok, nasıl izlediğimize, hangi çıkarımları yaptığımıza yoğunlaşmamız gerekiyor. Burada da denge kurma söz konusu. Dizi izlemek hayatımızın merkezi olmamalı. Hangi amaçla izlediğimiz de çok önemli. Analiz etmek, yorumlamak kadar, eğlenmek, keyfini çıkarmak da bizim en doğal hakkımız. “Dizileri izlemeyin, sizi avutuyorlar, uyutuyorlar” öğütleri yerine, sağlıklı olanı yapmamız, yaşamımıza renk katabilmemiz önemli.

17 Temmuz 2023

İÇİMDEKİ SEN

YAŞAMIMIN IŞIĞI BABAANNEMİN ANISINA

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Babaannem hayatıma yön veren kadın. Ölümünün 16. yılında özlemle anıyorum seni. 2007 yılında kaybetmiştim onu. Ölümünün 6. Yılında duygularımı anlattığım yazım yayınlanmıştı Kibele dergisinde. Yıllar geçmesine rağmen hayatımdaki bu özel insanın acısı taptaze yüreğimde. 2013 yılındaki yazımı şekillendirerek tekrar yazmak istedim.

Biz Bulgaristan’da Tuna Nehrine yakın bir köyde, kalabalık bir ailede yaşıyorduk. Annem, babam, ben, 2 kardeşim, babaannem ve dedem aynı evi paylaşıyorduk. Çok mutlu bir aileydik gerçekten. Düşünüyorum da çocukluğuma dair tek bir kötü anım yok. Ailemizin temel direğiymiş babaannem. Genç yaşta evlenmiş. Eşinin köy kooperatifinde muhasebe sorumlusu olması nedeniyle köydeki bütün ortak sorumlulukların yükünü omuzlamış. Sıva yapmaktan tutun da, hayvanların bakımına, tarlalardaki çalışmalara kadar. İlk çocuğu beş yaşındayken onu kaybetmiş. Dedem askerdeymiş o zaman. Kızı, oynarken küçük bir hata yapmış. Aile büyüklerinden korkmuş. Bodrum kata inip soğuk duvarların dibine saklanmış. Babaannem de tarlada o zaman, tabii çocuk saatlerce gizlendiği yerde kalmış. Ciğerlerini üşütmüş. Doktora da geç götürüldüğü için, kurtarılamamış kızı. Kız çocuğu içinde özlem olarak kalmış, 2 oğlu olan babaannemin. Eşinin iyi bir işi olmasına rağmen, parayı biraz rahat harcamasından dolayı genelde parasızlıklar yaşayan babaannem, ne yapar ne eder çocuklarına harçlık verirmiş, başkasından görüp de özenmesinler diye. Annem ve babamın evliliğinden sonra beraber oturmaya başlamışlar. Hayatında hiç kayınvalidelik yapmamış. Annemi öz kızı gibi benimsemiş. Evin yemeğini, temizliğini bütün işleri seve seve yapmış. Sürekli “Sen dışarıda çalışıyorsun dinlen.” dermiş anneme. O dönemlerde, otomatik çamaşır makineleri nerede? Elde yıkarmış bütün ailenin çamaşırlarını. Ayrıca nerede bir desteğe gereksinim orada hep babaannem sevgili Asiye Sultan bulunurmuş.

Benim doğumum, çok mutlu etmiş onu. Yıllardır özlem duyduğu kız çocuğuna kavuşma duygusu ona çok iyi gelmiş. Rica etmiş annemden, ölen kızının adını vermişler bana. Görme engelliliğim ilk etapta anlaşılmamış. Engelimi de babaannem fark etmiş zaten. Durum tespit edildiğinde bir kere bile ah vah etmemiş. Tabi ki çok üzölmüş. Çok ağlamış ama bana bunu asla hissettirmedi. Önemli olan bu çocuğun yaşamını güzelleştirmek diye düşünmüş olmalı ki benim herkesle eşit olduğuma inanmam için elinden gelenin fazlasını yaptı her zaman. Nereye gitse beni götürürdü. Mevrit olur yanındayım, düğün olur yanındayım, şehir dışına çıkar yanındayım. Benimle ilgili bütün sorumlulukları üstlenmiş adeta. Ama bana bir gün bile acıyarak yaklaşmamış. “Çocukluğumda bir prenestim ben” diyorum arkadaşlarıma. Köylerde herkesin ayrı tabaklarda yemek yemesi diye bir kültür yoktu o zamanlar. Ama biz nereye gitsek rica ederdi torunumun tabağa ayrı gelsin diye. Engelli bir insana nasıl davranılması gerektiğini yanındaki insanlara da anlatmaya çalışırdı. Ben her zaman sokakta oynayan bir çocuk oldum. Görme engelimi hiçbir zaman ön plana çıkartılmadı. Arkadaşlarımdan daha cevval olduğumu bile söylerler. Hiç kısıtlanmadım, bastırılmadım, takip edilmedim. Bana hiç acıyarak bakamadı arkadaşlarım. Sonradan öğrendim ki Asiye Sultan beni en yakın arkadaşım Vicdan’a emanet etmiş sessizce. “Bizim peşinde olmamız doğru olmaz, sen yanında ol, bir sıkıntı olursa haber verirsin.” demiş. Kardeşim gibiydi o da.

Her işi yapardık babaannemle beraber. Tütün toplardık, dizedik mesela. Bahçemizde meyveleri birlikte toplardık. İnek sağmayı bile öğretmişti bana. Ancak ev işi öğretme konusunda sıkıntı çekiyordu. Ateşin bana zarar vermesi, korkutuyordu onu.

Ben yatılı okuldaydım Varna şehrinde. Tatil yaklaşırken gidermiş Asiye Sultan marketçilerle konuşmuş, benim geleceğimi, kendisinin bana sevdiğim yiyecekleri alacağını, o nedenle gelince kendisine ayırmalarını tembih edermiş. Köy olduğu için her an her şey bulunamazdı çünkü.

Daha sonra Türkiye’ye geldik. Büyük bir dönüşümdü benim için. Sosyalist bir ülkeden vahşi kapitalizmin uygulandığı bir ülkeye. 1989 yılında biz geldikten sonra sınırlar kapandı. Babaannem ve dedem gelememişlerdi. Hiç Bulgarca bilmeyen babaannem eşini sürekli Türkiye konsolosluklarına göndererek bir yıl sonra yanımıza gelmelerini sağlamayı başardı.

Silivri’de oturuyorduk, apartmanın 3. katında. Babaannem öğrenmiş ki yedinci kata yalnız bir genç taşınmış. Baktım babaannem haftada birkaç akşam yedinci kata gidiyor. Dedim ki “hayırdır?” “Bir genç taşınmış apartmana torunum, ailesi Antakya’daymış, ona akşamları yemeklerimizden götürüyorum. Uğraşamaz genç delikanlı yemekle falan” dedi. Sonra aile dostu olduk Erkan abiyle. Zamanla ailesi geldi Hatay’dan onlarla da çok yakınlaştı babaannem. Apartmanda herkesi tanıyordu. Herkesle kaynaşıyordu. Aynı köydeki gibi devam ediyordu yaşamı. Şehir değil ülke değiştirmişti ama iletişim gücünden hiçbir şey kaybetmemişti. Bu dönemlerde köyden gelip de sadece kendi akrabalarıyla haşır neşir olan, başka insanlarla ilişki kurmayan kişiler tuhaf geliyordu

ona. Anlayamıyordu insanların birbirine karşı oluşturduğu önyargıyı. Haftada bir veya 2 gün bir şeyler yapar bütün apartman komşularımıza ve mahallede oynayan çocuklara dağıtırdı.

Erzincanlı bir kadınla tanışmış, sevgili Behice ablayla. Zamanla o kadar gelişmiş ki ilişkileri, Behice abla ona anam diye hitap ederdi daima. Sonra başka bir yere taşınmasına rağmen sürekli geldi ve ziyaret etti kendisini. Ölümünde görmeliydiniz Behice ablayı, sanki öz kızıydı. Hangi arkadaşım evimize gelse misafir olarak ne yapacağını şaşırıyordu sevgili babaannem. Hediyeler verir, güzel yemekler yapar, uzun uzun sohbetler ederdi. Hangi arkadaşımın, hangi yemeği sevdiğini öğrenir ve bir daha aynı arkadaşım gelirse, yine onun sevdiği yemekleri pişirirdi. Bacakları çok ağrıyordu ancak dizlerinin üzerinde sürünür, ama yine de temizliğini yapardı. Vileda kullandığını bile hatırlamıyorum. “Temizlik bir insanın aynasıdır” derdi her zaman. Nerede bir zorluk varsa Asiye Sultan koşardı problemi halletmeye. Daima yapıcı yaklaşırdı sorunlara. Küçükle küçük, büyükle büyük olmasını başarırdı. Mahallenin çocukları özellikle onun ziyaretine gelirlerdi 2 dakika da olsa. Sevgisi koşulsuz, şefkati sonsuzdu. Sert bir kadın olmadı hiçbir zaman. Hani asla vurduğu yeri titretmezdi. 30 yıl aynı evi paylaşmış geliniyle. İnanamazsınız ama bir kere bile tartışmamış. Mutlaka olmuş alındığı şeyler. Olmaz olur mu? Ama yansıtmamış anneme, kırılrı duygusuyla. Ne zaman oğlu ve gelini tartışsa, daima gelinini desteklemiş. Her zaman akıllı olan bir kadının, gelinini incitmeyeceğine inanırdı. “Oğlunla zaten ana oğulsun, tartışsan geçer sonradan. Ama gelinin kalbini acıtırsan, onun kırgınlığı çabuk geçmeyebilir.” derdi. Onun için en kötü şey birini üzmekti. Konuşurken hesapsız olmayı seçerdi. Yüreğinde ne varsa, o dökülüyordu dilinden ama asla patavatsızca değil. Pot kırardı bazen belki, ama en ufak bir yanlışlığında çocuk olsun, büyük olsun, kim ona darılmışsa gönlünü almasını bilir, özrünü de dilerdi.

Ben hayatımda babaannem ve dedemi hiç kavga ederken görmedim. Birbirlerini severek evlenmişler. Saygıları daima karşılıklıydı. Kişilik olarak dedem de muhteşem bir insandı. Asla eşinin özgürlüğünü kısıtlamamış, hatta onu daima çağdaşlık yönünde teşvik etmiş ve atmak istediği her adımında onu desteklemişti. Düşünüyorum da bu insanlar etraflarındaki insanlara davranışlarıyla ilgili eğitim almış olsalardı bile bu kadar güzellikleri başaramazlardı, yürek işi bu bence.

2005 yılının Mayıs ayında beyin kanaması geçirdi yüreğimin yarısı. Bu durumu kabullenmekte çok zorlandım. Felç olmuştu benim nur yüzlü meleğim. Çok üzüldüm. Yıkıldım adeta. Canımdan can koptu sanki. “O bunu hiç hak etmiyor” diyordum. İmkân olsa kendi ömrümü feda ederdim onun için. 2 yıl kendi hayatını yalnız sürdüremeyecek şekilde yaşadı. Annem ona bebekler gibi bakıyordu. Konuşma merkezi de felçte zarar gördüğü için kendini ifade etmekte zorlanıyordu. Ama annem onunla sohbetler ediyordu. Anlamadığı şeyleri ona defalarca izah ediyordu. Mis gibi gezdiriyordu onu. Haftada 2 defa banyosunu yaptırıyordu annem tek başına. Bir

kere “Aman” bile demedi. Düşünüyorum da annemi üzseydi, böyle olur muydu? Bu kadar iyi davranır mıydı? Güzellik ekmişti, güzel şeyler bulmuştu. Son altı ayında tamamen kayboldu bilinci. Artık hiç tepki veremiyordu. Ve 15 Haziran 2007 tarihinde bir cuma akşamı aramızdan ayrıldı. Sanki hayatımın yarısı elimden alınmıştı. Artık hiç kimse bana onun kadar özel hissettiremeyecekti. Artık onunla sohbet edemeyecek olmak bile kötü geliyordu. Onun mezarına gitmek hala çok zor geliyor bana. Mezar ziyaretinden sonra birkaç gün iyi bir duygu durumunu yaşayamıyorum.

Seni çok özlüyorum babaanne. Yüreğimde daima yaşıyorum seni. Ailecek anılarımızda, sohbetlerimizde, paylaşımlarımızda hep sen ve senin ilmek ilmek kalplerimize işlediğin insan sevgisi var.

Bana koşulsuz sevmeyi öğrettiğin için sana binlerce teşekkürler. Soğuktur biraz bizim Bulgaristan insanı, fazla iletişim kurmayı sevmez, ama beni sen yetiştirdiğin için farklı olmamı sağlamış olduğun için de teşekkürler.

En kötü olaylara bile sağduyulu yaklaşmaya beni teşvik ederek bana pozitif yaşam bilinci aşıladığın için teşekkürler.

Zaman zaman aşırı iyi niyetim yüzünden çok zarar görsem de yıpratılsam da yaşadıklarına öfkeyle değil insan sevgisiyle yaklaşma yolunu gösterdiğin için teşekkürler.

Seninle büyüdüm ve seni örnek aldım hep, ama her zaman her yerde ince düşünmenin bedelleri ağır bu ülkede, kolay kırılıyorsun, yine de verdiğin sonsuz şefkat ve sevgi için teşekkürler.

“Sen her şeyi başarabilirsin, bacaklarda, gözlerde, kulaklardaki engeller değil, beyindeki engeller önemlidir.” diyerek, beni daima desteklediğin için teşekkürler.

İnsanları hatalarından dolayı hemen hayatından çıkarmamayı, yanlışlarından ders alma fırsatı vermek gerektiğini anlattığın için teşekkürler.

Özeleştirme yapmayı, açık sözlü olmayı, özür dilemeyi yaşam pratiği içinde uygulayarak benimsememi sağladığın için teşekkürler.

Bencillik ve kibrin insanlığın en büyük düşmanı olduğunu örnek yaşamınla anlattığın için ve bizi egonun esiri olmaktan korumak için verdiğin emeğe teşekkürler.

Bütün bu yazdıklarımı bana söyleseydin aklımda kalamazdı. Ben daima senin hayata bakış açını, davranışlarını, sonsuz kucaklayıcılığını modelleme fırsatı buldum. Bence en harika öğrenme şekli bu. Sonsuz teşekkürler sana.

Görüyorsun ya, ne kadar da borçluyum sana yüreğim. İyi ki vardın. İyi ki yaşadın. İyi ki senin torunum. İyi ki yaşamın bir kesitini seninle paylaşabildim. İlkelerin, kucaklayıcılığın ve yaşamımda önderlik ettiğin bütün değerler, daima rehberim olacak. Rahat uyu gülümseyen güzelliğim. Yıldızlar yağsın üzerine, tonton kraliçem. Yüreğimde her zaman benimle yaşıyorsun ve içimdeki sen daima yön veriyor davranışlarıma

YAZIK OLDU BANA

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Sokağa çıktığımda gözlerimin değdiği her görüntü beni mutsuz ediyor artık. Oysa coşkum, anlayışım, duyarlılığım, benim en önemli niteliklerim değil miydi?

Aralık ayında manavlarda çilek, Mart'ta karpuz görmek beni sevindirmiyor. Özlemle bekleyemediğim her şey için üzüntü duyuyorum. Özleyemez, bekleyemez olmak, bir şeyin burnumda tütüyor olmaması elimden alınmış bir hak gibi geliyor bana.

Taze fasulye Mayıs'ta göstermeli yüzünü. Turfandayla bir mevsime daha ulaşmanın muştusunu yaşamalı insan. Hiç eksilmiyor ki tezgâhlardan, onun da burunlarda tütmesi yasaklandı...

Kiraz mevsimi yok artık. Bütün kirazlar mevsimsiz şimdi. Oysa Sait Faik “Kiraz Mevsiminin sevişme vakti olduğunu” söylememiş miydi? O zaman sevişmeler de vakitsiz. Onun için mi sevgiyi küstürüyor sevgililer, şimdi telefonlarda ruhsuz iletiler, emojili sevgi sözcükleri.

İnsanları, canlıları, doğayı bu denli seven ben, kentten kaçıp bir ormanda yaşamak istiyorsam bir nedeni var diye düşünüyorum. Beni ben mi değiştirdim?

Kulağına yapışmış telefonu, kulakları sağır eden gürültüsüyle araba kullanan, havalı yeni yetme delikanlı için, “Gençtir, arayışları var, her şeyi denemek hakkıdır,” diye anlayış gösteremiyorum. Neden?

Kaldırımlarda karşılaştığım insanlara neden hep ben yol veriyorum? Yaşlıyı, çocukluyu, engelliye anlıyorum da telefonuna yapışmış genç kızlar, delikanlılar neden üstüme üstüme geliyor? Çekilmesem çarpışacağım onlarla. Gözleri mi kör, izanları mı yok? Yoksa ben insan olarak saygıyı hiç mi hak etmiyorum?

Durakta beklerken izmaritini aymazlıkla yere atan süslü kadına, yüreğini incitecek sözler söylemek benim insancıl yapımla ne kadar ters...

Kara çarşıftan bakan, sinsî gözler içime paslı bıçaklar gibi saplanıyor. Bir göz, bir burun olarak gördüğüm bu kadınlar için “Kocalarının baskısı, ne yapsınlar?” diye düşünmek asla geçmiyor içimden.

Doğum çatlaklı göbeği, giydiği daracık bluzundan pırtlayan; poposunun çatalı görünen, çocuğunun elinden tutmuş genç anneye “Sen bir annesin, hiç yakışmamış” dersem çok ileri gitmiş olur muyum? Tutucu yaftasını yapıştırmayın bana ne olur.

Garip memleketimin güzelim doğasını kirleten, çıkarları için ağaçlarını yakan, hayvanlarını acımasızca katleden insanlardan, tarihi eserlerini betonlarla örten, niteliksiz, görgüsüz, yetkisiz yetkililerden nefret edişim yeni değil, ama şimdiye kadar onları betonlara gömmek kadar kıyıcı düşünmemiştim.

Emeklerine katkı olsun diye alışveriş yaptığım, gözlerinin güzelliğini överek gönlünü aldığım bazı satıcı kadınların köylü kurnazlığından, fırsatçılıklarından, duygularımı sömürmesinden yoruldum.

Evimin hemen karşısına dükkân açan, kokularıyla, arabesk müziğiyle beni balkonumda oturtmayan köfteci için “Kazancı bol olsun” yerine “İnşallah iş yapamaz, kapanır!” diyen ben miyim?

Deniz kenarında çekirdek “çitletip” çöp dağı oluşturan, güzel çimenlerin üzerinde, yayılıp karnını doyuran, atıklarını, karpuz kabuklarını, boş şişelerini bırakan görgüsüz insanları çöpleriyle birlikte siyah poşetlere doldurmalı. Her yanlış davranışı yapıp haklı gibi kafa tutan magandaları ise ormandaki hemcinsleri ile -ayılara yazık olsa da- yaşamaya mahkûm etmeli.

Kendimden, kıyıcı, acımasız düşüncelerimden utanıyorum. Kuşatılmış beynimin, acıyan yüreğimin, sonsuz anlayış ve sevgimin yok oluşuna üzülüyorum.

Kaybolan, uyum sağlayamayan, çağ dışı kalan benim galiba. Yazık oldu bana...

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

BEBEĞİNİ BEŞİKTE BIRAKIP CEPHEYE KOŞAN ANADOLU KADINI

NENE HATUN

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Erzurum’un Palandöken ilçesinin Çeperli Mahallesi’nde 1857’de dünyaya gelen Nene Hatun, 16 yaşındayken Erzurum’lu Mehmet Efendi’yle evlenerek Taşmescit Mahallesi’ne gelin gitti. Evliliği süresince dördü oğlan, ikisi kız, altı çocuğu oldu.

İlk çocuğu Nazım ile sonradan doğan iki oğlunu 1. Dünya Savaşı’nda şehit veren Nene Hatun, Cumhuriyet döneminde "Kırkgöz" soyadını aldı.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda 22 yaşındayken bebeğini beşikte bırakıp, "Bu bebeği bana Allah verdi, ona Allah bakar." diyerek mahallesi ve sokağından topladığı kadınlarla, saldırıya uğrayan Aziziye Tabyaları'ndaki Türk askerlerine desteğe koşan Nene Hatun, Erzurum'daki bu cephede kazanılan zaferin önemli simgelerinden biri haline geldi.

Anadolu kadınının kahramanlığının simge isimlerinden Nene Hatun, dönemin NATO Orduları Başkomutanı Amerikalı General Matthew Ridgway'in ziyaretinde elini öpmesiyle daha fazla tanındı. Nene Hatun, yakalandığı soğuk algınlığı ve zatürre nedeniyle vefat ettiği 22 Mayıs 1955 tarihinden 14 gün önce, 8 Mayıs 1955'te "yılın annesi" seçilmişti.

Nene Hatun, yurtsever ve girişimci bir yapıya sahipti. Yurdu ve milleti için önemli özverilerde bulunmuştu.

Nene Hâtun bu özverisiyle tanınmış, saygı duyulmuş ve çok sevilmiştir. Nene Hatun'un vatan için bir gece vakti başlayan mücadelesi, tüm düşman Erzurum'dan kovuluncaya kadar devam etti. Erzurum'un her karış toprağında cephaneye taşıyarak, yaralılara hemşirelik yaparak, yemek pişirerek, su dağıtarak, hizmetten hizmete koşarak destanlaştı.

Sonraki yıllarda oğlunu Çanakkale Savaşı'nda şehit veren Nene Hatun, Kurtuluş Savaşı başladığında yaşı ilerlediği için cepheye gidip savaşamadı. 1954 yılında Orgeneral Nurettin Baransel'in gayretleriyle kendisine “3.Ordunun Nenesi” unvanı verilerek küçük bir maaş bağlandı.

Nene Hatun olmasaydı neler olurdu?

Osmanlı ve Arap usulüne yakın kıyafetler giyiliyor olabilirdi. Cumhuriyet ile yönetilmiyor olsaydık kadınlara tanınan bazı hak ve hürriyetler bugün olmayabilirdi. Sonuç olarak cumhuriyetin kurulması ile birlikte birçok hak ve hürriyete kavuşmuş olduk.

30 Eylül 2020 Nene Hatun Tarihi Milli Parkı, Erzurum kent merkezinin kuzeydoğusunda, merkeze 6 km uzaklıktadır. Yakutiye ve Palandöken ilçelerinin kesiştiği yörededir.

Nene Hatun Tarihi Milli Parkı her yıl ziyaretçi akınına uğrayan Erzurum'un en önemli gezi yerlerinden birisidir.

Yıllar önce, başrolde Dilek Üstün Türker'in oynamış olduğu bir tiyatro izlemiştim. Oyun, Anadolu kadınlarının Kurtuluş Savaşı'ndaki kahramanlıklarını konu ediyordu. Ben de bir aralık, “Bu kadınlardan birini yazabilirim!” diye düşündüm. Çünkü birçok ünlü kadar onlar da yazılmayı hak ediyordu.

Sonra aralarından Nene Hatun’u seçerek araştırdım ve onun bilgilerine ulaştım. Hem kendime öğrettim hem de bilmeyenlere. Umarım yeterli olmuştur.

Şimdilik bu kadar. Umutla kalın.

12 Temmuz 2023

BİLİM DÜNYASINDA BU AY TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli Umudun Kadınları Dergisi takipçileri, yine bilim dünyasındaki araştırmalara dair dopdolu bir içerikle sizlerleyiz.

Önce başlıklar:

Yumurtalık kanserini erken teşhis edebilecek proteinler keşfedildi

Diş fırçalamanın kalbe iyi geldiği keşfedildi

Yalnız hisseden kişilerin beyinleri farklı çalışıyor

Gündüz uyuklamak beyne iyi geliyor

Yumurtalık kanserini erken teşhis edebilecek proteinler keşfedildi

Technology Networks internet sitesinin haberine göre, Japonya'daki Nagoya Üniversitesinden bilim insanları, yumurtalık kanserinin teşhis yöntemlerinin geliştirilmesine dair umut veren bir araştırma yaptı.

Üniversite bünyesindeki İleri Araştırma Enstitüsünden Dr. Akira Yokoi ve Dr. Mayu Ukai liderliğinde yürütülen araştırmada, yumurtalık kanseri vakalarının yüzde 75'ini oluşturan yüksek dereceli seröz karsinom (HGSC) alt tipine sahip hastalardan kanser hücrelerinin çeperinde bulunan veziküller (EVler) alındı.

Hastalardan alınan küçük, orta ve büyük boyutlardaki evlerdeki HGSC ile ilişkilendirilen proteinleri araştırmak amacıyla biyobelirteçlerin keşfi ve doğrulanmasında kullanılan sıvı kromatografisi-kütle spektrometresi yöntemi uygulandı.

Analizlerde küçük boyutlu evlerdeki HGSC ile ilişkilendirilen FR, Claudin-3 ve TACSTD2 adlı üç zar proteini bulundu. Söz konusu zar proteinlerinin yumurtalık kanserinin erken ve daha kolay teşhisinde yardımcı olabileceği bildirildi.

Nagoya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi'nde görevli nanotel uzmanı Dr. Takao Yasui, araştırma için EVlerin kanser teşhisine yardımcı olup olmadığını tespit etmek amacıyla kan örneklerinden ayırıştırılmasında kullanılmak üzere polyketon zincirle kaplı nanotel üretti.

Araştırmacılarından Dr. Akira, EVlerin farklı birçok molekülle yüklü olması nedeniyle daha küçük evlerin söz konusu biyobelirteçleri tespit etmede daha uygun olduğunu belirtti.

Akira, araştırma sonuçlarının doktorların yumurtalık kanseri tedavilerinde kişiye özel stratejiler geliştirmesinde de yardımcı olabileceğine de işaret etti.

Araştırma, "Science Advances" dergisinde yayımlandı.

Diş fırçalamanın kalbe iyi geldiği keşfedildi

Japonya'da yapılan araştırma, gece uykusundan önce diş fırçalamamanın kalp hastalığı riskini artırabileceğini ortaya koydu.

News Medical'ın haberine göre, diş fırçalama sıklığı ile kalp rahatsızlığı riski arasındaki ilişkiye odaklanan araştırmanın sonuçları yayımlandı.

Araştırma kapsamında 2013-2016 arasında Japonya'daki Osaka Üniversitesi Hastanesinde yatan hastalardan 1675 kişi seçildi.

Katılımcılar, dişlerini sabah ve akşam olmak üzere günde iki defa fırçalayanlar, dişlerini yalnızca geceleri fırçalayanlar, dişlerini yalnızca sabahları fırçalayanlar ve dişlerini hiç fırçalamayanlar olarak dört gruba ayrıldı.

Araştırmacılar, katılımcıların yaşını, cinsiyetini, sigara içme geçmişini de göz önünde bulundurdu. Ayrıca katılımcıların sağlık kayıtları dört bağımsız araştırmacı tarafından geriye dönük olarak incelendi.

Araştırmada, kalp yetmezliği, kalp ritmi bozukluğu, kalp krizi, göğüs ağrısı ve ameliyat gerektiren kalp kapağı ve aort hastalıkları gibi kardiyovasküler hastalıklara odaklanıldı.

Dişlerini günde iki kez fırçalayanlar ve sadece geceleri fırçalayanların, kardiyovasküler hastalıklarda hayatta kalma (tahmini) oranlarının, hiç fırçalamayanlara kıyasla önemli ölçüde yüksek olduğu tespit edildi.

Araştırmanın bulguları, dişleri yalnızca sabahları fırçalamanın yetersiz ve geceleri fırçalamanın sağlık açısından önemli olduğunu ortaya koydu.

Araştırmanın sonuçları "Scientific Reports" dergisinde yayımlandı.

Yalnız hisseden kişilerin beyinleri farklı çalışıyor

ABD'deki Güney Kaliforniya Üniversitesi'nden araştırmacıların yürüttüğü çalışmada 66 genç yetişkinin beyni, görüntüleme teknikleriyle analiz edildi.

Bulgular, neden bazı kişilerin çevresi tarafından anlaşılmadığını hissettiğini ve neden yalnızlık çektiğini açıklamayı sağlayabilir.

Independent Türkçe'nin aktardığı çalışmada 18 ila 21 yaşlarındaki genç yetişkinlere bir dizi video izletildi. Bu videolar duygusal müzik kliplerinden spor müsabakalarına kadar uzanıyordu.

Katılımcılar bu videoları izlerken beyin dalgaları da fMRI makinesiyle görüntülendi. Daha sonra katılımcılara ne denli yalnız hissettiklerini ölçme amacıyla anket soruları yöneltildi. Araştırmacılar, beynin 214 farklı bölgesinin videolardaki uyaranlara zaman içinde nasıl tepki verdiğini analiz etti.

Bunun ardından anket cevaplarıyla fMRI sonuçları kıyaslanarak anlamlı bir tablo ortaya kondu.

Yalnız hissetmeyen kişilerin beyin tarama görüntüleri eşleşirken, yalnızlık çeken ve çevresindekiler tarafından anlaşılamadığını düşünenlerin sonuçları ne diğerlerine ne de birbirlerine benziyordu.

Çalışmanın yazarlarından Psikolog Elisa Baek, "Yalnız insanların birbirine benzememesi de şaşırtıcıydı." ifadelerini kullandı.

Beynin işleyişindeki bu farklılığın, yalnızlığın nedeni mi yoksa sonucu mu olduğu henüz bilinmiyor.

Gündüz uyuklamak beyne iyi geliyor

College London Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre düzenli olarak gündüzleri uyumak beynimize iyi geldiği gibi beynin boyutunun da büyük kalmasını sağlıyor.

Gündüzleri uyuklayanların beyinlerinin 15 santimetreküp daha büyük kaldığı tespit edildi; bu da yaşlanmanın 3-6 yıl ertelenmesi anlamına geliyor. Ancak bilim insanları uyku süresinin yarım saatten daha az tutulması gerektiğini aktarıyor.

BBC'nin sağlık muhabiri James Gallagher'ın haberine göre araştırmayı yöneten bilim insanlarından Dr. Victoria Garfield sonuçları heyecan verici bulduklarını açıkladı.

İş hayatı çoğu kişi için böyle bir fırsatın yaratılmasına imkân vermese de gündüzleri uyumanın kilo vermek ya da spor yapmaktan çok daha kolay bir yöntem olabileceği belirtildi.

Bebekken beynin gelişimi için gündüz uyumak çok kritikken yaş aldıkça bu uygulama terk ediliyor.

Daha çok emeklilikte şekerlemeler geri geliyor.

Beyin yaş aldıkça doğal olarak küçülüyor, ancak şekerlemenin Alzheimer gibi hastalıkların önüne geçip geçmediğini bulmak için daha çok araştırma yapmak gerekiyor.

Araştırmacılara göre kötü uyku zamanla beyne ve beyin hücrelerine zarar veriyor.

İngiliz Nöroloji Birliği ve Edinburgh Üniversitesi'nden Prof. Tara Spires-Jones, araştırma sonuçlarını ilginç bulduğunu söyleyerek, **"Hafta sonları kısa şekerlemeleri seviyorum; bu araştırma kendimi tembel hissetmemem hatta beynimi koruduğumu düşünmem için beni teşvik edecek"** dedi.

Gelecek sayımızda yine birbirinden çarpıcı haberlerle sizlerle buluşmak dileğiyle umutla kalın.

14 Temmuz 2023

ŞANLIURFA YAŞAMEVİ KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUK: Şevreş YAZAR

Sultan: Sevgili Umudun Kadınları dinleyicileri. Bugün Şanlıurfa Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği yönetim kurulu üyesi Şevreş Yazar'la birlikteyiz. Hoş geldin Şevreş.

Şevreş: Hoş bulduk.

Sultan: Önce kendini tanıtır mısın lütfen. Sonra da Derneğinle ilgili bilgi almak istiyorum.

Şevreş: Olur, zevkle. İsmim Şevreş Yazar. 28 yıldır Şanlıurfa'da psikolojik danışman olarak Milli Eğitime bağlı çalışıyorum. Aynı zamanda kuruluşundan beridir de Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneğinin üyesiyim. Aktivistiyim ve Urfa'da kadın üzerine yapılabilecek ne varsa kadınların özgünlüğünü kazanmaları ve daha da ilerletmeleri konusunda çalışmalar yapıyoruz. Dernekle ilgili dernek Urfa'da aslında kurulan ilk feminist kadın derneği diyebilirim. Bence hala bu şekilde devam ediyoruz. İhtiyaçtan doğdu tabii ki ötekileştirilen kadınlar özellikle bizim coğrafyanın özelliği, feodal kültürün çok yoğun olması, kapalı bir toplum olması sebebiyle kadınlar gerçekten daha çok öteki durumundayız. Hani Türkiye'de bu durum var ama bizim bölgede özellikle Urfa'da daha fazla. Biz de işte birkaç tane kadın ne yapabiliriz, nasıl edebiliriz diye düşünüp Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneğini kurduk. Kurulduğumuzdan beri birçok konuda kadınlara yönelik eğitimler veriyoruz. Farkındalık çalışmaları yapıyoruz çeşitli dönem dönem kurslar da açtık. Projelerle birçok çalışmalarda bulunduk ve bunların en önemlilerinden biri de an hala çalışmaya devam eden Mezopotamya Kadın Kooperatifi. O da bizim bünyemizde bir proje sonucu oluşturduğumuz ama şu an ayrı bir biçimde çok başarılı bir şekilde hayatına devam eden bir Kooperatif. Aynı zamanda kadın koalisyonunun bileşeniyiz, film morla birlikte çalışıyoruz. Bunun gibi ulusalda birçok kadın örgütü ile ortak hareket ediyoruz ama ulusalda böyle iken ilde bu kadar aktif miyiz maalesef değiliz. Sadece biz değil bizim Kooperatifimiz de ulusaldaki birçok festivallere çalışmalara davete davet edilen Kooperatifimiz yereldeki hiçbir festivale ya da fuara davet edilmiyor. Aynı şekilde biz de eskiden Belediye ile Milli Eğitimle birçok kamu kuruluşuyla ortak çalışmalar yapıyorken son yıllarda neredeyse hiç yapamıyor durumundayız. Yani söyleyeceklerim bunlar.

Sultan: Anladım. Siz Derneğinizde ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?

Şevreş: Biraz önce de söyledim ya yani kadınların farkındalığını arttırmak, daha bilinçlenmeleri, var olmaları ve hayata dair tutunmaları ile ilgili neler yapabiliriz? Bu konuda her türlü çalışma yapıyoruz. İşte bunların içinde dediğim gibi eğitim çalışmaları, kurslar, psikolojik destek, birçok konuda, özellikle şiddet gören kadınlarla ilgili çok çalışma yapıyoruz. Başvurabilecekleri bir yer olsun istiyoruz ve bunun üzerinden gerekirse işte ŞÖNİMle iletişim

haline geçebiliyoruz ya da diğer mekanizmaları devreye sokuyoruz. Özellikle üyemiz olan birçok kadın avukat var. Ayrıca Baronun kadın hakları birimi de bizimle çok ortak çalışıyor ve Urfa özelinde İl kadın platformunda. Bilirsiniz birçok konuda da basın açıklaması olsun, eylemler olsun, İl kadın platformuyla ortak hareket ediyoruz ama dediğim gibi yani mesela Belediyenin yaptığı kadınlarla ilgili bir çalışmada biz bulunmuyoruz çünkü davet edilmiyoruz. O yüzden biz kendi imkânlarımızla ve ulusaldan bulabildiğimiz desteklerle kadınlara yönelik ne yapabiliriz diye sürekli düşünüp, gündeme getirip de bu konuda çalışıyoruz. Yakın zamanda en son yaptığımız çalışmada mülteci kadınlarla ilgiliydi. Çünkü Urfa'da şöyle bir saha çalışması yapmıştık. Anket çalışması. Mülteci kadınlarla ilgili yerel kadınların bakış açıları ne düşünceleri ne, nasıl değerlendiriyor ve çok olumsuz kötü sonuçlar çıkmıştı Bu da bizi çok üzdü peki bunu geliştirmek için düzeltmek için neler yapabiliriz arayışına girdik. Bunun üzerinde müziğin ruhunda buluşan kadınlar bir çalışma yapmaya karar verdik. Bu da şöyle oldu. İşte 18 yaş üstü genç kadın ve kızlarla birlikte kurs açalım dedik. Müzik kursu ve belki bir ekip oluşur. Bu ekip belki sonradan kendi ayakları üzerinde durarak öğrendikten sonra hani kapalı toplum olduğu için kına gecelerinde sadece kadınlara yönelik, erkeklerin çalma imkânı olmadığı ortamlarda bunlar belki aktif çalışanlar diye çok yüksek bir duygu ve hedefle bu işe girdik ama dedik sonra bu genç kızlar tek başlarına gelmeye çekinebilirler, sonuçta mülteciler. Farklı değerlendiriliyorlar, korkabilirler, yabancı bir ortam. Peki, anneleri geldiğinde anneleriyle ne yapabilirse onlar da kadın onların da yanlış anlaşılma durumları var, onların da buna ihtiyacı var. Yani sonuçta savaş gibi bir afetten kaçıp gelmişler. Hepsinde travmalar var. Bunları düzeltme yönünde ya da iyileştirme yönünde neler yapabiliriz? Dil problemi de var. Sonra şeyi fark ettik, mesela biz Kürtçe'ye hakimiz, Kobani'den gelen hem Kürtçe hem Arapça bilen mülteci kadınlar vardı. Onlarla iletişim kurduk. Onlar bize tercümanlık yaptılar gönüllü ve dolayısıyla sadece Arapça bilenlerle Kobani'li Arapça bilen kadın arkadaşlar tercümanlık yaptı. Hani yine Suriye bölgesinden gelip ama Kürtçeyi de bilenlerle Kürtçe üzerinden iletişim kurarak, bu sefer yerelden bir kadın, yani bizim dernek ve çevremizden bir kadın, mültecilerden bir kadın şeklinde yemek yapalım dedik, sırayla. Bir sefer bir mülteci kadın yapsın, bir sefer bizim yerelden bir kadın yapsın ve işte o yemeği yapma sırasında mutfağa girdiler. Birlikte zaman geçirdiler, konuştular, dokundular, fiziki temas oldu ve birbirlerini daha iyi tanıdılar. O yemeklerin tariflerini aldık, fotoğrafladık ve arkasından da bunları bir kitap haline getirdik. Bir de o yemeği yapan kişilerin hikâyelerini, kadınların hikâyelerini ekledik buna ve çok güzel bir kitap çıktı. İşin hoş tarafı o kadınlarla sonra böyle bir söyleşi yaptık. Hani değerlendirme söyleşisi. O kadar güzel şeyler duyduk ki “Biz burada ötekiydik, yalnızdık, siz bize kapınızı açtınız. Kendimizi artık daha güvende hissediyoruz. Dostlarımız var diyebiliyoruz. Kendimizi ifade edebileceğimiz rahatlayabileceğimiz

özgün bir alan bulduk ve biz sizinle devam etmek istiyoruz.” dediler. Bu da bizim için çok önemli bir şeydi yani.

Sultan: Harikasınız tam bir köprü görevi yapmışsınız.

Şevreş: Yani evet biz de çok iyi hissettik. Çünkü her ne kadar önyargılı davranmayalım desek de basının olsun, duyduklarımızın olsun böyle bir olumsuzluk herkesin az çok içinde vardı. Bazen aslında onlar sanki kadın değil. Sadece yabancı. İşte dışardan gelen, işte şehrimizi istila eden insanlar gibi düşünülüyor. Ama yok, onlar da kadın, onların da bizimle aslında o kadar çok ortak sorunları var ki kadın kimliğinden kaynaklı. Bunları bilmek bizi de iyi hissettirdi ve şeydi yani somut bir şeydi ya bu. Ortaya somut biz bir şey koyduk ve bu bizi gerçekten anlamlı hissetmemize neden oldu.

Sultan: Bu iş birliği devam ediyor hala.

Şevreş: Evet, kadınlar hala gidip geliyor. Dönem dönem özel böyle çalışmalar etkinlikler olduğunda kadınları çağırıyoruz. Şeyi unuttum o kursun sonunda Instagram hesabımızdan canlı yayınlanan bir konser düzenledik ve pandemiydi. Böyle bir eski Urfa, restore edilmiş Urfa evinin bahçesinde. O çok ses getirdi. Şu an Instagram hesabımızda zaten var o konserin görüntüleri, kayıtları. O da çok keyifliydi, bayağı güzel oldu, çok güzel bir şey çıktı. Ama tabi kadınlar hani bunu bir grup ve ekip olarak bir yerlerde çalıp söyleyelim diye istemediler. Ama o kursa geldikten sonra, mesela yereldeki kadınlardan üniversitede müzik bölümüne de başlayıp devam eden oldu. Sonra bu konuda profesyonel eğiticilik yapmaya başlayan oldu. İşte kendimi daha hissediyorum deyip hayatla ilgili beklentilerinin arttığını, daha ümitvar olduğunu söyleyen kadınlar oldu. Çünkü oraya gelen kadınların hepsinde ruh sağlığı çok da yerinde olan insanlar değil. Bazıları ciddi ailevi problemler de yaşıyordu. Oradan da bayağı bir güçlendiler. Çünkü o ailevi problem yaşayan kadınlarla müzik kursunun dışında hukuki desteği de biz konuştuk, psikolojik destekte de bulunduk. O yüzden gerçekten iyi oldu, içimize çok sinen bir çalışmaydı.

Sultan: Çok tebrik ediyorum. Tam da bir isminize uygun, kadın dayanışması olmuş.

Şevreş: Aynen.

Sultan: Çok tebrik ediyorum. Umudun Kadınları Dergisi dinleyicilerine son olarak ne demek istersiniz?

Şevreş: Hep söylüyoruz, sanki anlamsız içi boşaldı gibi geliyor ama duygulandım da. Ya biz kadınlar gerçekten güçlüyüz ve birbirimize dokunarak destek olarak her şeyin üstesinden gelebiliriz.

Sultan: Çok teşekkürler. Gerçekten çok duygulandırıcı bir röportaj oldu benim için. Sevgili Umudun Kadınları Dinleyicileri, bir başka röportajda tekrar birlikte olmak dileğiyle hoşça kalın.

İÇİMİZDEKİ “İYİ”Yİ SEÇEBİLMEK

Yazan: Gamze YILGIN

gamzevilgin2@gmail.com

Hayvanların sevilme için aslında bizi seçtiğini bilir misiniz?

Bir gün mutfakta kahvaltı hazırlarken bahçeden ağlamaya benzer bir inleme sesi duydum... Pencereden baktığımda bir de ne göreyim! Kocaman bir köpek! Boylu boyunca uzanmış bahçede... Bir anda panikle geri geri adım atmaya başladım. Arkamdaki masaya çarpınca acıyla elimi belime götürdüm, ağır adımlarla pencereye yaklaştım. Usulca uzattım kafamı, kocaman ürkütücü büyüklükteki köpeği görünce "Aman tanrım! Senin burada ne işin var!" diye bastım çılgılığı. "Eyvahlar olsun kardeşimi bırakıp nasıl çıkacaktım bahçeye?" Ne yapacağımı bilemez halde sağa sola bakınıyordum. Birden hiç düşünmeden yardım edebilme umuduyla kendimi bahçeye attım. Onunla ilk göz göze geldiğimde donakaldım... Kocaman cüssesiyle, bana bakan iri iri gözleriyle, devasa patileriyle, ürkütücü hırıltısıyla tam karşımda duruyordu. Ona yaklaşmaya korkuyordum... Bu korkunç hayvan bana masum bir şekilde patisini uzatınca ben de ona yaklaşmaya cesaret buldum. Temkinli adımlarla yanına oturdum. "Neyin var senin koca bebek?" Dememle patisini elimin üzerine koydu. Yavaş yavaş patisini severken bir yandan da onu inceliyordum. Kafasının üzerinde bir yara ve etrafında kan görünce hayretler içinde bunun nasıl olmuş olabileceğini düşündüm...

Hırlar gibi ağlıyordu, onu öyle görünce gözlerim doldu... Oturduğum yerden ok gibi fırlayarak elime tentürdiyot, sargı bezi, oksijenli su alıp yanına koştum... Hemen kafasındaki kanları temizlemeye koyuldum. O sırada gözlerinin bana minnet duyar gibi dolu dolu baktığını fark ettim. Kocaman cüssesiyle içime korku salan bu hayvanın nasıl da masum ve sevgi dolu olduğunu tüm benliğimde hissederek pansumana devam ettim. Güzelce sardım yarasını... Fazlasıyla yorgun gözüküyordu. İçeri gidip üstüne örtü, mama ve su getirdim. Daha sonra onu dinlenmesi için yalnız bıraktım.

İçeriye geçtiğimde hiçbir şeyle ilgilenemiyordum, aklım ondaydı. Mutfakta kardeşimle kendime kahvaltı hazırlarken sürekli kendimi pencerede buluyordum. İyi olacak mı diye düşünmekten kendimi alamıyordum... Kahvaltıya oturduğumuzda bir yandan göz ucuyla onu kontrol ediyordum. Bir süre sonra mamasına ve suyuna dokunmadığını fark ettim yanına gidip elimle azıcık da olsa mama yedirdim. Karnı doyunca derin bir uykuya daldı. Onu uyandırmamak için usulca eve girdim. Çamaşır bulaşık derken bir de baktım akşam olmuş. Bu arada tüm gün pencereden onu kontrol etmeye devam ediyordum. O ise deliksiz uyuyordu. Annem ve kardeşim

Sena işten geldiklerinde onlara sabah yaşadığım olayları heyecanla anlattım. Birlikte koca cüsseli hayvanın yanına gittik. Annemle kardeşim de onun aslında bu kadar korkutucu olmadığını farkına vardı. Kardeşim heyecanla atılarak hiç korkmadan onu sevmeye başladı. Onun yanından sevgi dolu bakışlarla ayrılırken onun için neler yapabileceğimizi aramızda konuştuk. "Bugün çok yoğun bir gündü yorgunum, siz hiç yorulmadınız mı yahu! Hadi artık uyuyalım!" dedi Sena.

Yatağa girdiğimde anladım ben de yorgunluğumu... Dönüp dururken sürekli onu düşünüyor uykuya dalmakta zorlanıyordum... Gözümü açtığımda sabah olmuştu. Bir hışımla bahçeye fırladım. Koca kız hala uyuyordu. Yanına yaklaştığımda mamasının ve suyunun bitmiş olduğunu gördüm. Hemen yenisini doldurdum ve yemeği kendi kendine yiyebildiği için mutlu oldum. Canını acıtmamaya çalışarak yarasını temizleyip pansumanını yeniledim. Evi toplamak için yanından ayrılıp içeri geçtim. Salondaki dağınıklığı topladıktan sonra pencereden ona göz atıp kitabımı alarak koltuğa uzandım. Kitabı okurken aklım sürekli onda olduğu için kendimi veremiyordum. Okumaya zorlandığımı fark ettiğimde kitabı bırakıp yanına gittim. Onu yine uyurken görünce uyandırmamak için ona dokunmadım. Bir süre gözlerimle onu sevip okşayıp usulca içeri girdim.

Akşam yemeğini hazırlarken sürekli onu pencereden izliyordum. Saatlerdir kımıldamadan olduğu yerde uyuyordu. Yemekten sonra annemle ikimize bol köpüklü bir kahve yaptım. Kahvelerimizi bahçede yudumlarken koca kızın hala uyuyor olduğunu gördük. Yatmak için odalarımıza dağıldığımızda, o hala uyuyordu... Neden bu kadar çok uyuduğunu düşünürken uykuya daldım. Sabah olduğunda hızla bahçeye koştum koca kız bu sabah nasıldı acaba? Bir de ne göreyim?! Koca kızın yerinde yeller esiyordu! Gitmişti...

"Acaba iyileştin mi koca kız? Neredesin! Nereye gittin? Yaran ne durumda? Acıkırsan ne olacak?" diye kendi kendime konuşurken mamasını ve suyunu bitirip gittiğini fark ettim. Karnının tok olduğu düşüncesi beni biraz rahatlatmıştı. Kardeşimi okula götürmek için içeri girdim. Odasına girdiğimde hazırlanmış beni bekliyordu. Okula doğru yürürken aynı sorular kafamda dönüp dolaşıyordu. Cevap bulamadıkça içim içimi yiyordu. Kardeşimi okula bırakır bırakmaz koca kız belki gelmiştir umuduyla koşar adımlarla eve geldim. Bahçede olmadığını görünce dün uyuduğu yere uzun uzun baktım. İçimde bir boşluk oldu... Kısacık bir zamanda ne kadar da alışmışım ona. Günler geçip gidiyordu. Fakat koca kız hala görünmüyordu. Tam bir hafta olmuştu. Onu her hatırladığımda içimden iyi olmasını diliyordum. Artık geri döneceğinden ümidi kesmişim. O gün kahvaltımı yaptıktan sonra bahçede kahvemi içerken koca kız aniden merdivenlerde göründü! Oturduğum yerden heyecanla ayağa fırladım. "Neredesin sen koca kız!" diye sevinçle çığlıklar atıyordum. Boynuna sarılırken o da koca patileriyle bana sarılmaya çalışıyordu. Onu unutmadığımı görünce ellerimi yalayarak bana sevgisini gösterdi. Hemen yarasına baktım birisi bandajını çıkarmıştı. Benden başka yardım edenlerin de olduğunu fark edince hafif bir tebessüm oldu

yüzümde. Tek başına kalmamış olması sevindiriciydi. Yarası kabuk bağlamış iyileşmeye başlamıştı. Hemen içeri girip ona mama ve su getirdim. Büyük bir iştahla yediğini görünce keyiflendim. Artık her sabah uyandığımda onu bahçede görmek beni mutlu ediyordu. Annemi, beni ve kardeşlerimi sabahları işe giderken durağa bırakıyordu. Hatta bir gün bizimle birlikte otobüse binmeye kalktı. Onu da bizimle yolculuk yaparken görünce annemle birbirimize bakıp gülmeye başladık. Şoför de dâhil olmak üzere herkes çok şaşkındı... İçlerinde gülümseyenler de oldu tabii ama kendini bilmez birkaç kişi iğrenerek "İndirin şu korkunç hayvanı! Bununla mı yolculuk yapacağız!" diye çıkışıp annemle beni ittirerek "Sizin yüzünüzden bindi. Siz de inin aşağı sizinle yolculuk yapmak zorunda değiliz!" dedi. Bir yandan da şoföre "İndirin şunları! Sizin paranızı da biz veriyoruz şikâyet ederim sizi!" diye bağırdı. Annemle ben şaşkınlıktan kalakaldık. Bizim daha cevap vermemize fırsat kalmadan şoför sert bir dille; "Hanımefendilerin ne suçu var? Sonuçta hayvan kendisi bindi. Lütfen kimseyi rahatsız etmeyin, onun kimseye zararı yok" deyip kadını oturttu. Koca kıza bakarken "Ah koca kız, koskoca dünyaya sığdıramadılar seni..." diye geçirdim içimden.

Koca kızıma bahçemizde bakmaya başlayalı beş yıl olmuştu. Komşularımız, onun sürekli etrafı pislettiğini, durmadan havladığını, kötü kötü koktuğunu, her yere tüy döktüğünü, iri cüssesiyle onları korkuttuğunu söyleyip duruyorlardı. Hiçbir zararı olmadığı halde koca kızın mamasını suyunu döktükleri yetmezmiş gibi bir de "Hayvanlara baka baka hayvana benzediniz" diye bize durmadan çıkışıyorlardı. Yıllar geçtikçe herkes onu kabullenmeye başladı. Mahallenin maskotu oldu. Derken diğer mahallelerde de adı duyulmaya başladı ve bir baktım ki bütün semtte tanınıyor benim koca kız. Hatta bize çok uzak mahallelerden bile koca kıza her gördüklerinde mama verdiklerini duyuyordum. En çok hoşuma giden kısmı ise herkesin onu sevgiyle kucaklıyor olmasıydı...

Aslında biz insanlar diğer tüm canlıların yaşama hakkı olduğunu kabullenip, onları sevgiyle sararsak birlikte ne kadar mutlu olabileceğimizin farkına varacağız. Sevginin şifa olduğunu keşfedememiş insanlar olduğunu görünce içten içe hüzünleniyorum. Oysa bir canlıya kalbini açmak o kadar kolay ve güzel ki...

Bizi insan yapabilen duygumuz merhamete kulak verebilirsek, varlığımızla doğasını bozduğumuz bu masum canlılara olan borcumuzu ödeyebiliriz.

Çünkü sevginin önderliğinde bir dünya kurabilmek mümkün!

Yeter ki içimizdeki "iyi"yi seçebilelim.

17 Temmuz 2023

BİR KONSERİN ARDINDAN

YAZAN: Filiz GÜLMEZ

fdemir48@yahoo.com

Her yaz Bodrum Turgut Reis Marina'da Klasik Batı müziği konserlerini dinlerim. Marinada, yıldızların altında, denizin kokusunu soluyarak birbirinden değerli bestecilerin yapıtlarını dinlemek daha bir etkileyici. Hele dolunay varsa, bir masal ülkesindesiniz demektir.

Geçen yıl Temmuz'da Fazıl Say'ı büyük bir coşkuyla dinledim: "Mezopotamya Senfonisi" Dinlerken kimi zaman kanatlandım, kimi zaman ağladım, bir masal ülkesinde gezindim, Mezopotamya'da dolandım. Olağanüstü bir besteydi Mezopotamya Senfonisi. O coğrafyada, Fırat Nehri'nin kenarında Erzincan'ın bir köyünde doğan babamı, Fırat'ı, Dicle'yi düşünerek, o coğrafyanın ölüm kültürünü, acısını, başkaldırısını, doğasıyla, gelenekleriyle, feodaliteyle savaşımını duyumsayarak ağlayarak dinledim konseri. Dinleyenler vardır belki ben yine de kısaca özetlemek istiyorum.

On bölümden oluşan senfonide 'Ovada İki Çocuk'la gezindim, gece kuşlarının seslerini dinleyerek dağların arasından akan "Dicle" alıp götürdü beni nice törelerin, ağıtların acıttığı mekânlara. "Ölüm Kültürü Üzerine" "Melodram" bölümlerinden sonra "Güneş" in hem aydınlatan hem yakıcı ruhunu nefesli sazlar duyumsattı. İlk kez gördüğüm bir enstrüman 'theremin' o melodramı, ölüm kültürünün mistisizmini, oryantal havasını çok masalsı nahif çizgilerle içinize işletiyordu. Carolina EYCK adlı masal kahramanına benzer genç ve güzel bir kadın çaldı theremin'i. 'Ay' sahnesinde en güçlü nefesli sazlar ayın hem romantik hem de ürkünçlüğüne ruh verdi adeta. Say'ın bestesi, 'Kurşun' 'Fırat' ve 'Savaş Üzerine' de savaşın her çılgınlığını yaşattı o coğrafyanın gerçekliğinde. Salt insanın insanla olan savaşını değil, bestenin besteyle, sazların besteyle savaşıydı, bestecinin savaşıydı bestesiyle, sazların savaşıydı yıldırıma çalıştığı seyirciyle. İnsanın doğayla savaşıydı, kuşla kurtla savaşıydı, akla gelebilecek denli gerçek, canlı, can acıtan, yıldırان bir savaşa ruh verilişti, kurşunlar geçti kulaklarımızın yanından. Bas flüt ve bas blok flüt çok etkiliydi bu bölümlerde. Ağıtlar içimize aktı sonra 'Mezopotamya Ağıtı' son bölümdü. Sabaha kadar sürsün istedim konser.

Ülkemizde böylesi yetenekli insanların olması beni gururlandırdı. Az sonra kara kara düşündürdü, bu genç insan için neler düşünüldüğünü anımsayarak. Dünyada 20'nin üstünde ödül almış bu müzik dehasının içeri atılmak istendiğini, müzik derslerinin bir saate indirildiğini, giderek kaldırılabilirliğini düşünerek. Sanatın içine tükürüldüğü ülkede giderek bu tür konserleri izleyebileceğimizden kuşku duyarak "Mezopotamya Ağıtı" sarmaladı yüreğimi. İşte dostlar bir konserin ardından duygularımı sizlerle paylaşmak istedim. Yeni bir konserin izlenimlerini paylaşmak, dileğiyle.

BİLGİ BAHÇESİ FACEBOOK GRUBU

Yazan: Zehra MAVİŞ

zehrasedy97@gmail.com

Merhabalar sevgili okurlarım, bu yazımda sizlere kendi kurmuş olduğum Bilgi Bahçesi Facebook grubundan, grup yöneticisi olmanın inceliklerinden bahsedeceğim ve grup yönetirken nelere dikkat ettiğimi anlatacağım. Grubumuzun amacı ve kurallarından bahsedeceğim. Grupta başıma gelen ilginç olayları anlattıktan sonra yazımı grupta planlamakta olduğum projelerle noktalayacağım.

Facebook grup yöneticisi olmak:

Facebook grup yöneticisi olmak çok eğlenceli. Sizin yaptığınız paylaşımların yorumların ve grup üyeliklerinin onayından geçmesi beni mutlu ediyor. Abartmıyorum, sanki kendimi koskoca bir ülkeyi yönetiyormuş gibi hissediyorum. Grup yöneticisi olabilmek için önce okumayı çok sevmeniz, üyeler hata yaptıkları zaman onlara karşı hoşgörölü davranmanız, istekli ve pozitif olmanız gerekiyor. Bu grup işi sayesinde mantıklı ve hızlı kararlar verebiliyorum. Yazıyı okumadan önce kişinin profili paylaşıldıysa reddediyorum. Eğer gruba uygunsa tümünü sonuna kadar okuyup onaylıyorum. Şu an itibariyle, grubumuzun iki yöneticisi var, arkadaşım ile birlikte yönetiyoruz. Yönetimdeki arkadaşım sınırsız yetkiler verdim. Bana sormaksızın grupta ilgili kararlar alabilir. Bana anlamadığı yerlerde sorular soruyor. Etkinlik yapacağımız zaman ortak karar veriyoruz. Yönetimdeki arkadaşım dan çok memnunum, kendisi çok çalışkan, çok istekli ve sorumluluk sahibi birisi. Onunla çalışmaktan dolayı çok mutluyum.

Facebook grubu nasıl kurulur:

Bilgi Bahçesi grubunu kurmak iki dakikamı aldı. Facebook'un grup menüsünden grup kur seçeneğine tıklıyorsunuz. Ardından size 'Grubunuz özel mi yoksa halka açık mı olsun?' sorusu geliyor. Eğer grubunuzu özel üyelere açık yaptıysanız asla halka açık hale getiremiyorsunuz. Bu, üyelerin güvenliğini korumak içinmiş. Grup hakkında kısmına grubunuzun amacını yazıyorsunuz. 'Hoş geldin' yazısı yazıp üyeleri davet ediyorsunuz. İş bununla da bitmiyor. Birazcık da reklam yapmanız gerekiyor. Ben gerçi takılmıyorum. Arkadaşlarınızdan, arkadaşlarını da gruba davet etmelerini rica ediyorsunuz. Ben ilk başta grup tamamen kuruldu sandım. Bir de baktım ki üye davetleri onayından geçmiyor, ayarlardan düzeltme yapılması gerektiğini fark ettim. Hemen üye davetlerini ve beklemede olan paylaşımları onayına açık hale getirdim. Eğer bu kapalı olursa herkes istediği gibi paylaşım yapar ve gönderide bir sıkıntı olursa, uğraş dur. Yeni giriş yapan üyeler için

‘Hoş geldiniz’ yazısı hazırladım. Yeni katılanların kuralları görmeleri için açık hale getirdim. İş gene bitmedi. Bu sefer de kural koymak için ayarların başka bir bölümüne gittim. 50 kelimededen sonra kural yazamadım. Birkaç gün uğraştım. Kısa bir başlık attıktan sonra yazı kısmına yazmam gerektiğini öğrendim. İş gene bitmedi. Bu sefer de grubun rengini değiştirdim ve güzel bir kapak fotoğrafı koydum. Grubun üst rengi mavi. Grubun nerede kurulduğunu da ekleyebilirsiniz ama ben ekleme yapmadım. Eğer ileride gruptan birini moderatör veya admin yapmak istersem, onun nereden yapıldığını öğrendim. Üyenin üstüne tıklayınca ‘Admin olarak ekle’ yazıyor. Eğer kabul ederse oluyor. Bir de gruba canlı yayın yapma, etkinlik oluşturma ve oy kullanma özelliklerini ekledim. Gruptan üye çıkartma, onay verme veya reddetme özelliklerini önceden biliyordum. Bazen onay bekleyen paylaşımlar bildirimlerime düşmüyor, bunun nedeni Facebook’un yavaş olması. Bildirimlerime güvenmiyorum. Onun yerine grubun içine girip grubu yönet kısmından onay bekleyen var mı diye bakıyorum. Onay verdikten sonra kontrolü sağlamak için ‘Dökümleri göster’e bastığımda, kime onay verdiğim, kimi reddettiğim belli oluyor. Bir de grup badge özelliklerimiz var. Bunlar paylaşım yaptığınız zaman size grubun verdiği bazı roller. Paylaşımlarımın yanında ‘Admin’ yazar. Birisi bir ay içinde çok fazla gruba arkadaş davet ettiyse, onun yanında da ‘Grup ambasadör’ yazar.

Umarım anlatabilmişimdir. Menü dili İngilizce olduğu için bunların Türkçe karşılıklarını böyle açıklayabiliyorum. Ana yönetici olduğum için kendimi daha fazla geliştirdiğimi düşünüyorum. Grup 28 Şubatta kuruldu ve şu anda 122 üyemiz var.

Grubumuzun amacı:

Kültürlü insanların bir araya geldiği, sizlerin özgürce kendi yazılarınızı, çaldığınız müzikleri veya bilgilendirici içerikli paylaşımlar yaparak hoş ve samimi aile ortamı oluşturabilmek. Benim grubumda siyasi paylaşım yapmak yasak değil.

Grup kuralları:

Gelelim grup kurallarına Beş tane kuralımız var. Bildiğiniz üzere ‘Saygı çerçevesinde paylaşım yapın’ gibi kurallar mevcut. Kadın üyelere özelden yazmak yasak. Bununla ilgili rahatsız edici mesaj alan kadın üyelerimizin bana ulaşması rica olunur. Bu konuda gerçekten çok hassasım ve gruptaki üyelerin güvenliğini sağlamak da görevlerim arasında. Çok şükür böyle bir durumla grupta karşılaşmadım. Karşılaşmayacağımı da ümit ediyorum. Grubun en önemli iki kuralından biri sayfa, profilli paylaşım yapmak yasak. Sizin oluşturduğunuz gönderileri görmek istiyorum. Kopyala yapıştır yaparsanız izin veririm. Tabii üyeler grup kurallarını bilmek, hatırlamak zorunda değiller. Herkes yorgun olabilir. Bu konuda diğer Facebook grup yöneticilerinden farklı düşünüyorum. Üyeler yanlılık yapabilirler. Burası resmi kurum değil, onların mesaj kutularına kibar bir dille, ‘Sevgili üyemiz paylaşımınız çok güzel ama profilli paylaştığınız için onay

veremiyorum. Tekrar yazı alanına yapıştırırsanız onay veririm.’ diye belirtiyorum. Onlar da hoşgörüyü karşılıyor. Grupta saygı çerçevesini aşan kişiler için de ‘Engelle’ seçeneği var. Buna basarsam, gruba bir daha girmemek üzere engelleniyor.

Grupa karşılaştığım ilginç paylaşımlar:

Bir gün onay bekleyen bir gönderi önüme düştü. Gönderi şu şekilde. ‘Ben bir dernek başkanıyım. Lütfen derneğimize bağış yapmak için falanca numaradan arayın.’ yazıyor. Hemen gönderiyi geri çevirdim. Bu tür gönderileri onaylamıyorum. Benim grubun amacına uymuyor ve Allah korusun, onay versem belki üyeleri dolandırabilir. Bunun sorumluluğunu alamam. Bir gün yanlışlıkla yabancı bir profil gruba katılmak istediğini belirtti ve onayladım. O günden sonra Sürekli İran’ca haberler paylaşmaya başladı. Her seferinde onay vermedim ve sonunda Türkçe konuşmayan hiçbir üyeyi gruba kabul etmedim ve o kişiyi engelledim. Bu arada gruba sayfaları veya profilleri kabul edebiliyorsunuz. Sadece profilleri kabul ediyorum. Sayfalar gruba istek atamaz. Hep üyeler mi hata yapacak? Yöneticiler de hata yapar. Bir keresinde bir üyenin gönderisini silmeye çalışırken, ‘Sil ve engelle’ tuşuna basmışım. Sonradan fark ettim. Engeli kaldırdım ve tekrar davet ettim.

Grubumuzda yapacağımız projeler:

Yapmakta olduğum bilgi yarışması projemiz var. Gruba bazı şıklı sorular koydum. Grup yöneticileri ve isteyen üyelerimiz yarışmaya katılıyor. Bir hafta süre veriyorum. Üyelerimiz cevaplarını yazdıktan sonra cevapları puanlıyoruz. Önce soruların doğru cevaplarını, ardından da kimin birinci olduğunu açıklamaya karar verdik. Bu projeye yeni başladık. Amacımız rekabet oluşturmak değil, tamamen birbirimizi geliştirmek.

İkinci projem ise aylık toplantılar düzenlemek. Önce, grup üyeleriyle ilgili bir anket yapacağım. Genel bir konu belirledikten sonra daha özel bir konu üzerinde tartışacağız. Diyelim ki edebiyat seçtik. Daha sonra Türk Edebiyatından bir yazar seçildiğini var sayalım, ben bununla ilgili hemen bir öğretmen, profesör veya eğitimci getireceğim. Toplantılar google meet üzerinden yapılacak. Bu konu hakkında konuşumuz bilgi verdikten sonra grup yöneticilerinin eşliğinde sorular sorulacak. Kaçıran üyelerimiz için bir ses kaydı yapıp gruba konulacak. Amacımız; birbirimizi geliştirmek. İnanıyorum ki hepimizin birbirinden öğreneceği çok şey var. Bilgi Bahçesi Facebook grubumuza gelmek isterseniz, herkesi beklerim. Sevgiyle kalınız.

11 Temmuz 2023

**DENEYİMLEDİKLERİM
SİZ HİÇ BUNU DENEYİNİZ Mİ?**

HAZIRLAYAN: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN

rahimecetin35@hotmail.com

Bulaşık süngerinin içinin mikrop ürettiğini öğrendiğimden itibaren, artık mutfağımda kabak lifi kullanıyorum. Kabak lifi hiç mikrop üretmiyor ve az deterjanla daha çok köpürüyor. Bütün olarak alıp makas veya bıçakla rahatça kesebiliyoruz. Banyoda lif olarak da kullanabiliriz Kabak lifini aktarlarda bulmak mümkün.

Bu kısa bilgidten sonra sıra kahvaltı için tariflere geldi.

Kahvaltıya pratik tarifler.

Sevgili okurlar, birçoğumuz yapıyordur ama yemek yapmayı yeni öğrenenler için fikir olsun istedim.

Biberli yumurta: Tavaya 2-3 yemek kaşığı sıvı yağı alalım, yağı kızdırdıktan sonra üç adet doğranmış biberi ekleyelim ve kavuralım. Ayrı bir kaba iki adet yumurtayı kırarak yarım çay kaşığı tuz ekleyelim ve yumurtaları çırpalım. Çırpılmış olduğumuz yumurtaları kavruan biberin üzerine ekleyelim ve karıştıralım. 1-2 dakika daha pişirdikten sonra ocağı kapatalım. Damak zevkimize göre rendelenmiş kaşar peynir veya pul biber serpebiliriz.

Soğanlı yumurta: Üç yemek kaşığı sıvı yağı tavaya alarak üç dal doğranmış olan yeşil soğanı ekleyelim ve biraz kavuralım. 2-3 adet yumurtayı ayrı bir kâsede kırıp yarım çay kaşığı tuz ekleyelim ve çırpalım. Kavrulmuş soğanların üzerine ekleyelim. Yumurtalar piştikten sonra ocağı kapatalım. Damak zevkimize göre pul biber serpebiliriz.

Lorlu biber kavurması: Tavaya dört yemek kaşığı sıvı yağı alalım. Üzerine orta büyüklükte doğramış olduğumuz yedi adet biberi ekleyelim ve biraz kavuralım. Biberi kavururken kaşığın tersiyle yavaşça bastıralım. Biraz yumuşadıysa yeterli olacaktır. Bir çay kaşığı tuz, 250 gr. lorlu ekleyelim ve karıştırıp birlikte 5 dakika daha pişirelim. Üzerine pul biber serperek servis yapabiliriz. Yağlı lor kullanılırsa daha lezzetli olacaktır.

AirFry da kaşarlı ve yumurtalı ekmek:

Uygun bir kaba iki tane yumurta, çeyrek çay bardağı süt, çeyrek çay bardağı sıvı yağ, tuz, küçük bir kâse rendelenmiş kaşar peyniri alalım ve güzelce çırpalım. Ekmek diliminin her iki tarafını bu karışıma bulayalım. Yağlı kâğıt serili airfryer haznesine dizelim. Airfryer programını seçelim, ekmeklerimiz 4-5 dakika kızardıktan sonra alt üst yaparak 1-2 dakika daha kızartalım ve sıcak sıcak servis edelim.

Közlenmiş kırmızıbiber salatası: Dört adet közlemiş olduğumuz kırmızıbiberi küp küp doğrayıp üzerine tuz, dört adet dişe gelir şekilde doğranmış ceviz, bir tutam doğranmış dereotu, üç yemek kaşığı zeytinyağını ekleyelim ve karıştıralım. Kahvaltı tabaklarımıza çok yakışacaktır. Kırmızıbiberleri közledikten sonra poşette biraz bekletirsek kabuğunu daha rahat soyarız.

Keyifli okumalar, kolay gelsin.

SANATIN KADIN SESLERİ TEMMUZ

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar hepimize değerli takipçilerimiz. Sanata ve kadına dair haberlerle yine sizlerle.

Önce başlıklar:

Tahran'da Yedi Kış belgeseli

Tanju Tuncel yaşamını yitirdi

Trans kadın Rikkie Valerie Kolle, Hollanda güzeli seçildi

Tahran'da Yedi Kış belgeseli

Köln İran film festivalinden Cumhuriyet gazetesi yazarı Zehra İpşiroğlu izlenimleriyle sizlerle: Işık yüzlü, ak saçlı bir kadının salona girmesiyle herkes ayağa fırlıyor, dakikalarca süren alkış. Bu kadın İran'da ölüm cezasına karşı savaşıyan aktivist Şule Pahravan, idam cezasına çarptırılan Reyhaneh Jabbani'nin tiyatro oyuncusu olan annesi.

Köln'de İran Film Festivali'ndeyiz. Bu yılki Berlin Film Festivali'nde barış ödülü alan Tahran'da Yedi Kış belgeselini izliyoruz. Kadınların İran'daki faşist İslam yönetimine karşı aylardır sürdürdükleri başkaldırının ışığında bu yılki festivalin anlamı büyük. Tahran'daki Yedi Kış belgeselinde 2007'de ölüm cezasına çarptırılan 2014'te de idam edilen bir öğrencinin öyküsü anlatılıyor. Daha on dokuz yaşında olan Reyhaneh kendini iş teklifiyle ofisine çağıran, sonra da tecavüz etmek isteyen saldırganı, kendini savunmak için bıçaklıyor sonra da neye uğradığını bile anlamadan hapse düşüyor. Saldırganın gizli polisten olması, ailesinin ise "Kan Davası Yasası"na göre Reyhaneh'in idamını istemesi, kurtulmasını olanaksızlaştırıyor. Belgeselde bu olayın gelişimi, Reyhaneh'in hapisanedeki arkadaşlarıyla ve ailesiyle yapılan röportajlar ve gizli fotoğraflar ve ses kayıtlarıyla yeniden kurgulanıyor. Böylece olayın aşamalarını, Reyhaneh'in tutuklandıktan sonra yaşadıklarını, ailesinin kızlarını kurtarmak için verdiği savaşıma aşama aşama izliyoruz. Aile Reyhaneh'in idam edildiği son ana kadar umudunu yitirmiyor. Belgeselin ağırlığını kızını kurtarmak için savaşıyan annenin mücadelesi oluşturuyor. İnsan hakları örgütlerinin devreye girmesi, saldırganın ailesiyle iletişime girilmesi başarısızlıkla sonuçlanıyor. Saldırganın oğlu kan davasından vazgeçse Reyhaneh ölümden kurtulabilir. Şule saldırganın annesiyle konuşuyor ama sonuç alınamıyor. Reyhaneh'i kurtarabilecek başka bir seçenek ise onun saldırganın ailesinden özür dileyerek tecavüz suçlamasını geri alması, böylece ailenin adını temize çıkartması. Ama bunu

da gerçeği savunma uğruna ölümü göze alan Reyhaneh kabul etmiyor. Bir tutuklu arkadaşı gözyaşları içinde babasının kendisini nasıl sattığını anlatırken Reyhaneh'in direnme ve savaşma gücünü kendisine örnek aldığını söylüyor. Belgeselde ezilen, yok edilen diğer kadınların da öyküsünü izlerken kadınlar arası dayanışmanın gücünü de hissediyoruz.

Gösterimden sonra anne Şule Pahravan ve yönetmen Steffi Niedertzoll'la yapılan söyleşide annenin yaşadıklarını kendi ağzından dinlememiz bu geceye bambaşka bir değer ve anlam katıyor. Şule'nin insana hem huzur veren hem de yüreğine işleyen dingin sesi su gibi akıp gidiyor. Bu kadının iç huzurlu, dengeli hali ve olumlu enerjisi büyüleyici. Farsça hiç anlamadığım halde onu saatlerce dinleyebilirim. İzleyicilerden biri ona direnme gücünü nasıl bulduğunu sorduğunda, oğlu asıldığı için sokakta kendini yerden yere atan bir anneden söz ederek “Çektiğimiz acıyı göstererek onlara bu zaferi tattırmamalıyız.” diyor. Sanatın gücüne inanıyor Şule, ama insana bir biçimde dokunan sanatın; günümüzde geçerli olan içi boşaltılmış, biçimsel sanat deneyimleri ondan uzak. Konu Almanya'ya gelince Şule'nin öfkesini hissediyorum. “Bu nasıl bir çelişkidir ki bizlere kucak açan Almanya “Reyhaneh'yi ölüm cezası veren yargıçlara da kucak açtı” diyor. Reyhaneh'ye işkence yapanları bağışlayabilir miydiniz?” sorusuna “Yaşama anlam veren haksızlığa karşı savaşma gücü değil mi?” diyor. “Bağışlamak mı asla ama onların adalete teslim edilmesi için savaşırdım.”

Tanju Tuncel yaşamını yitirdi

Birçok dizi ve filmde rol alan usta oyuncu **Tanju Tuncel**, 83 yaşında hayata veda etti

Tuncel, 'Geniş Aile', 'Eyvah Eyvah 2', 'Eyvah Eyvah 3', 'Babamın Kemikleri' gibi yapımlarda yer almıştı.

Tanju Tuncel, 1940 yılında Adana'da dünyaya geldi. Tanju Tuncel'in asıl adı Tanju Tunçel'dir, söyleyiş zorluğu sebebiyle Tunçel'i, Tuncel'e çevirmiştir. Akhisar Ortaokulu, Erenköy Kız Lisesi ve İstanbul Konservatuarı Tiyatro Bölümü mezunu. Tiyatroya Gençlik Tiyatrosu'nda başladı. 60 yaş kanunuyla İstanbul Şehir Tiyatrosu'ndan emekli edildi.

Kartal'da kaldığı huzurevinde fenalaşarak hastaneye kaldırılan ve burada hayatını kaybeden 83 yaşındaki usta sanatçı Tanju Tuncel'in cenazesi, Erenköy Galip Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından son yolculuğuna uğurlandı.

Birçok tiyatro oyunu ile sinema ve dizide rol alan sanatçının cenaze töreni öncesinde basın mensuplarına açıklama yapan oyuncu Nedim Saban, Tuncel'i ilk olarak 1978'de izlediğini ve o dönemden beri sıkı hayranı olduğunu söyledi.

Bir dizide kısa bir dönem birlikte rol aldıklarını, son 2 yıldır da öğrencileriyle birlikte Tuncel'i ziyaret ettiğini aktaran Saban, "**Türkiye Tiyatrosu için büyük kayıp. Çok yetenekli özel bir**

insan ve duyduğum kadarıyla da kimseyi kırmamış hayatı boyunca. Bu da bence çok önemli, dualarım onunla." şeklinde konuştu.

Oyuncu Feriha Eyüboğlu, kendisi 16, Tuncel ise 25 yaşındayken tanıştıklarını ve çocukluk arkadaşı olduklarını belirterek, **"Dünyanın en iyi insanıydı. Zarif, nahif, iyi bir oyuncuydu. Hayatı çalışmakla, hep vermekle geçti"** değerlendirmesini yaptı.

Eyüboğlu, Tuncel'in son dönemde bakımevinde kaldığını, buna rağmen ailesinden ve tiyatrodan arayan, soran, ilgilenen pek çok kişinin olduğunu ifade etti.

Aile dostlarından Oğuz Çineli ise 25 yıldır aile ile yakın bir dostluklarının bulunduğuna işaret ederek, **"Tanju teyzemizi kaybettik, hepimiz çok üzgünüz, evladı, torunları, herkes çok üzgün"** değerlendirmesini yaptı.

Bazı iddiaların aksine son dönemde Tuncel'e iyi bakıldığını ifade eden Çineli, **"Ben sürekli yanlarındayım ve son iki gündür de onlarla birlikteydim yine. Aile elinden gelen her şeyi yaptı"** dedi.

Çineli, önceleri kendi evinde yaşayan Tuncel'in tek başına kalamaması ve bakıcı kabul etmemesi sebebiyle bakım evine geçtiğini belirterek, şunları kaydetti:

"Şu anda bulabileceğiniz en iyi huzur evinin, en iyi odasındaydı ve ailenin eli sürekli üstündeydi. Bu durumdayken bunu bu kadar net bilmeyenlerin bazı hoş olmayan söylemlerde bulunması tabii nahoş oldu. Aileyi de üzüyor. Yani Tanju Hanım şimdi duysa daha çok üzülür. Ailesi, son iki gün 48 saat hastanede onunla birlikteydi."

Kızı Banu Sezgin'in yanı sıra ailesi, dostları ve oyuncu arkadaşlarının da katıldığı törenin ardından Tuncel'in cenazesi Osmangazi Mezarlığı'na defnedildi.

Trans kadın Rikkie Valerie Kolle, Hollanda güzeli seçildi

Hollanda'da düzenlenen güzellik yarışmasını 22 yaşındaki trans kadın Rikkie Valerie Kolle kazanarak bir ilki gerçekleştirdi. Güzellik yarışmalarında tarihe geçen Rikkie Valerie Kolle, 2023 Hollanda Güzeli olarak ülkesini Miss Universe'de (Kâinat Güzellik Yarışması) temsil edecek.

Kolle, birincilik heyecanını "Başardım. O kadar gururlu ve mutluyum ki bunu tarif bile edemiyorum." sözleriyle paylaştı.

Kolle, aralıkta El Salvador'da düzenlenecek Miss Universe'de yarışacak ikinci trans kadın olacak.

İspanyol Angela Ponce, 2018'de Miss Universe'de yarışan ilk trans kadın olmuştu.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle umutla kalın.

16 Temmuz 2023

SELVİ BOYLUM ALYAZMALIM

ÖZLEMLERİNİ BİRİKTİR!

ÖYKÜ

YAZAN: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

İkisi de birbirini tanımıyordu.

Babaları keçi alışverişi yaparken tanışmışlar kasabanın pazarında, sonra kahve arkadaşı olmuşlar, ahablık yaparken de çocuklarına hiç sormadan birbirinin dünürü olmaya karar vermişlerdi, Selim, köyünün kıvrık saçlı, kara gözlü yakışıklı delikanlısı, Neriman da kendi köyünün sarı saçlı, mavi gözlü güzel kızı...

Babasının sözüyle tanımadığı biriyle evlendirileceği için isteksizdi Neriman. Üstelik istemem deme hakkı da yoktu, ama içindeki isteksizlik Selim'i görünce silindi gitti.

Böylesine kalabalık bir eve gelin geleceğini hiç düşünmemişti. Evde bir yığın insan. Yaşlı, genç, çocuk, bebek hepsi bir arada... Ahırda iki inek, üç beş keçi, kıranda iki tarla... Çorbaya dalan kaşık çok, çalışan az... Yine de Selim'e duyduğu sevgi bütün olumsuzlukların üstünü örtmüştü.

Orman işletmesinde çalışan Selim, ailenin geçimini sağlayan maaşlı tek kişiydi. Kesilip kamyonlara yüklenen ağaçları depoya götürür, gün boyunca birçok sefer yaptıktan sonra akşama eve, kirli, yorgun dönerdi.

Kocasını akşamdan akşama görüyordu Neriman. Avluda saçlarının arasına dolan çam iğnelerini, hızar talaşlarını temizlerken teninin kokusuna karışan zift, sakız, yeşil yaprak kokusunu istekle içine çekirdi.

Diğer kardeşleri bulabildikleri gündelik işlerde çalışır, getirdiklerini annelerine verirlerdi. Evdeki bütün işlerde iki gelin görevliydi. Genç bedenlerin gücünden yararlanan kaynanaları onlara emirler yağdırıyor, yorgunluklarını göz ardı ediyordu. Evdeki yoksulluk, huzursuzluk genç evlilerin birbirlerine duyduğu sevgiyi tıkıyordu yüreklerine. Neriman, akşam olmasını iple çekiyor, kocası gelmeden kendini çok yalnız hissediyordu.

Allahtan akşamları çekilip yatacakları bir odacık düşüyordu onlara. O kalabalık evde, birbirine yakın elverişsiz odalarda, bütün gün birbirini özleyen bedenleri seslerin kesilmesini beklerdi...

O, kocasını üzmemek için şikâyet etmiyordu. Oysa Selim onun bunalmışlığının farkındaydı. Bir gece, saçlarını okşarken, *"Bu böyle olmayacak."* dedi. *"İstanbul'a gideceğim. Daha önce gidip fabrikaya giren bir arkadaşım ne zamandır "Gel burada işe gir, köyden sana hayır yok derdi.*

Haklıymış. Gider bir yıla varmaz seni de aldırırım. Bir yıl nedir ki? Hemen geçer! Kar yağar, erir; dallar tomurcuklanır, çiçeklenir; meyveler olgunlaşır, yeniden kar başlamadan İstanbul'dasın. Kurtaracağım seni bu darlıktan göreceksin” dedi...

O gece kocasından ayrılacağı için ağlarken bir yandan da karnındaki bebeği İstanbul'da büyüteceğini düşünüp sevinmişti Neriman.

Ayrılırken karısını kucaklayıp *“Dayan Neriman’ım, bir yıl sonra İstanbul seni bekliyor, özlemlerini biriktir ki kavuşmamız güzel olsun,”* dedi.

Selim gittikten altı ay sonra bir kızları oldu. Babası *“Adı Hasret olsun.”* dedi. Neriman, kıvrıkcık saçları, kara gözleriyle kocasının yerine koydu kızını; tekrar buluşacakları günü iple çekerek sarıldı, öptü, kokladı, kendini avuttu.

Gideli iki yılı dolmak üzereydi. Gelen mektupları açar açmaz, önce onu ne zaman aldirecek diye satırlara acele bir göz atıyor, sonra yeni baştan okuyordu.

“Kamyonun ön camına resmini taktım, uzun yolda giderken bana bakıp gülüyorsun ya bütün yalnızlığım uçup gidiyor,” diye yazıyordu. Tekrar tekrar okuyup hemen cevap veriyordu kocasına, Hasret’in elini kâğıda bastırıp çiziyor, saçından birkaç tel koyuyordu zarfın içine...

Son mektubunda *“Az kaldı,”* diyordu. *“Bu ay sonunda zam yapacaklar, sonra gelip seni ve kızımı alacağım, ev aramaya başladım bile. Özle beni.”*

Kaynatası, o gün oturduğu sekide dizlerini dövmeye başladığında gene kaynanasıyla sürtüşüyor sandı. Adam, elindeki gazeteyi önüne atıp *“Al oku,”* dedi gelinine.

Önce fotoğrafı gördü Neriman, sonra altındaki yazıyı...

“İstanbul’da A...Fabrikasında şoför olarak çalışan Selim Çelik yol kenarında kamyonunun patlayan lastiğini değiştirirken ters yönden gelen özel bir aracın altında kalarak can vermiştir. Otomobilin altında metrelerce sürüklenen...”

Ayıldığında kadının biri soğan, bir diğeri yanmış bez koklatıyordu ona. Bütün komşular avluda toplanmış, Selim’e ağıtlar yakıyorlardı. Kaynanası dizlerini dövüyor, Hasret kalabalığın ortasında, korkmuş, sümükleri yaşlarına karışmış, iç çeke çeke ağlıyordu.

Üç gün sonra kocasının cenazesi geldi. Biriktir dediği iki yıllık özlemini tabutuna sürdü.

Cenazeyle gelen İstanbul’daki arkadaşı Selim’e çarpan adamın tutuklandığını, dava sonunda yüklüce bir kan parası ödeyeceğini, bu konularla kendisinin ilgileneceğini, ölenin karısı olarak ona bir belge vermesi gerektiğini söyledi.

Para umurunda değildi. Hasret babasını bilmeden, o özlemlerine sarılarak bir başına yaşayıp gidecekti. Ya Selim... Onun güzel düşleri uyanamadığı bir uykuda tutuklu kalmıştı.

Neriman, kızını alıp baba evine gitmek isteyince kaynanası, *“Olmaz, kocan öleli daha iki ay oldu, bizi el âleme rezil mi edeceksin? Otur oturduğun yerde,”* diyordu azarlayarak. Susup kalıyordu

Neriman, çaresiz... İlk zamanlar onu azarlayan kadın bir gün yanına geldi, yumuşak bir sesle, “Bak gelinim, Selim’im gitti. Geri gelmez. Seni bu eve gelinimiz diye aldık. Bırakıp gitmene gönlümüz dayanmaz, buna töremiz de he demez zaten. Sen artık bu evin malısın. Başkasına varmana da rıza göstermeyiz. Biz düşündük de seni Salih’le evlendirmeye karar verdik,” dedi.

Gelin geldiğinde on dördüne yeni basmış Salih’in karısı olmak... Olacak şey miydi bu?

“Nasıl böyle düşünüyorsunuz? Ben böyle bir şeyi kabul etmiyorum. Salih de istemez? Baba evine gidersem rezil olacaktınız konu komşuya... Peki, şimdi rezil olmayacak mısınız?”

Çok mücadele etti, ama yenemedi kaynanasının kara inadını. Belli ki kadının oğlundan kalacak kan parasındaydı gözü. Neriman, parayı paylaşmayı, hatta tamamını bırakmayı önerdi razı olmadılar. Yasal başvuru yapıp parayı ellerinden almasından korkuyorlardı belki de. İşin en acıtan yönü kendi babasının da bu çözüme olur demesiydi. Yine de karşı koyunca,

“Gidersen sana Hasret’i vermeyiz. O oğlumuzdan bize hatıra. Sen bilirsin gelin!” diye dikildiler karşısına. Hasret onu yaşama bağlayan kızı, tek varlığı, babasının armağanı... Onu bırakmak mı? Asla.

Ağladı, uyumadı, yemeden içmeden kesildi. Kendini öldürmek istedi. Kızı düştü aklına, yapamadı.

“Kocamın acısını çekmeye bırakmadılar beni. Hadi bu kadının gözü parada, babam bu evliliği nasıl onayladı, aklım almadı. Demek ki dul kalmış kızını, çocuğuyla evine kabul etmekten kolaydı verdiği karar,” diye düşündü, üzüntüsü büyüdü günden güne.

Salih’le evlendikten bir ay sonra Selim’in’ kan parası geldi. Kaynanası çok rahatladı. Eski evin yanında ev yapmak için yer, bir de inek verdi yeni evlilere. Para yüzünü yumuşatmıştı o aksi kadının. “Sen oğlumla otur, gelinim olarak kal başka bir şey istemem,” diyordu sanki... Salih köyde güzel bir bakkaliye açtı. Ailenin yoksulluğu bitti...

Neriman alışamadı yeni kocasına. Salih de ona... Sofraya oturup yüzüne bakmadan, başı yerde hiç konuşmadan yiyordu yemeğini. Karısı küçük kızıyla yatıyor, o yan odada divanda...

Bir şeyden habersiz Hasret ona baba dedikçe, damarlarında kanı donuyordu Neriman’ın. Kızı tıpkı babasına benziyordu, kıvrıcık saçlı, kara gözlü. Salih de ağabeyine... Neriman onun bu benzerliğinden acı duyuyor, göz göze gelmemek için bakışlarını kaçırıyordu Salih’ten.

Hasret dört yaşına basmıştı. Salih bakkaliyeden, akşamları eli kolu dolu geliyor, kendine doğru baba diyerek koşan kızı, elindekileri yere koyup sevgiyle kucaklıyordu. Neriman getirdiklerini içeri götürürken yengesinin yüzüne bakmadan yalnızca suçlu suçlu “Sağ ol” diyordu Salih. Epey zaman sonra bir gece düşünde Selim’i gördü Neriman.

Üstünde yere kadar uzanan beyaz bir gömlekle, iş dönüşü eline su döktüğü avluda duruyordu kocası. Kıvrıcık saçları omuzlarında. Çok genç, kardeşinin yaşında. Yüzü bembeyaz, göz

çukurlarında süt rengi boşluklar. Tenini koklayıp ona sarılırken ağlayarak... “Gözlerine ne oldu?” dedi.

“Üzülme Neriman’ım, Hasret’i, seni göreyim diye gözlerimi Salih’e verdim. Artık ondan kaçma, gözlerine bak, beni gör,” derken bir yıldızın kayması gibi aniden yok oldu Selim...

Bağırarak uyandı, yatağın içinde oturup ağlamaya başladı. Yan odadan hıçkırıklarını duyup telaşla yanına koşan Salih’in yüzünde Selim’in parlak yıldızlar gibi sıcacık gözleri sevgiyle ona bakıyordu.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

ŞEYTAN MİNARELERİNE DAİR

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Şeytan Minarelerine Dair

Önce bir soluklandım denizin kıyısında.

Sonra ona rastladım bir çınarın altında.

Kemeraltı’na doğru ilerlerken peşine;

Yollandım sokakların ücra köşelerine.

Nerde konakladıysa durdum, dinledim onu.

En acıtan öyküler Bey Baba’nın gönlünden

Akıyordu sel gibi sözcüklerle dilinden.

Tadını bilmediğim nargileyi onunla

Paylaştım sessiz suskun bir kuşun kanadında.

Biz sustuk o anlattı;

Bıkmadı usanmadı.

Uçtuk öbür zamana,
Geldik can pazarına.

Öyle çok zulüm vardı;
Tanrı bile korkardı.
Taşlarla paçavralar,
Tenimi delip yaktı.

Her şey dehşet korkunçtu;
Harcanan emek boştu.
Yananlarla yakıldım,
Bir kuytuya atıldım.
Korkuya yenilerek
Ölülere katıldım.

Peki ne olacaktı?
Böyle mi kalacaktı;
Bey Baba'nın ağıdı
Kimden sorulacaktı.

UMUT ŞARKILARI
TÜRKÜLER YANMAZ

<https://www.youtube.com/watch?v=pGGNHDKXJVY>

SÖZ-MÜZİK: Edip AKBAYRAM.

SESLENDİREN: Edip AKBAYRAM.

Güneşin ak yüzüne bir duman çöktü
Bir türkü çığlıkla ateşe düştü
Kuytu bir köşede bir çiçek küstü
Döktü yaprağını boynunu büktü

Şu Sivas'ın elinde sazım çalınmaz
Güllerim yandı yüreğim dayanmaz

Karanlık yüreğin hiç ışığı olmaz
Bilmez misin ki türküler yanmaz
Günü gelir sanma hesap sorulmaz
Dayanır kapına Pir Sultan ölmez

Şu Sivas'ın elinde sazım çalınmaz
Güllerim yandı yüreğim dayanmaz